

İDEALİNİZDEKİ ÜNİVERSİTE İÇİN PLANLANMIŞ EN İYİ YOL

Analitik Serisi Soru Bankaları, zorluk derecesine göre sıralanmış testlerden oluşmaktadır. Soruların % 15'si kolay, % 65'i orta, % 20'i zorluk derecesi yüksek sorulardan oluşmaktadır. Ünitelerdeki soru adetleri ve kazanım sayıları ÖSYM'nin soru yönelimleri ile TYT ve AYT'deki soru yoğunluğu esas alınarak belirlenmiştir. Sorular; bilgi, kavrama, uygulama ve analiz düzeylerinde hazırlanmıştır. Ünitelerin son testlerindeki soruların ayırt ediciliği yüksektir. Ünite ile ilgili akıl yürütme ve üst düzey düşünme becerilerini ölçen çoktan seçmeli ve etkinlik tarzı sorularla etkili ve kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesi amaçlanmıştır.

Bu kitabın tüm hakları yayınevine aittir.
Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik, fotokopi veya başka yollarla basımı, çoğaltılması ve dağıtımı yapılamaz. Kitaba ait metinler, şemalar, tablolar ve sorular kaynak göstererek de olsa kullanılamaz. Kitabın hazırlanış yöntemi taklit edilemez.

GENEL YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Sedat ÇALIŞKAN

YAZARLAR

Yurdacan KOÇ
Murat ÖZMEN
Anıl TOPÇU

DİZGİ - GRAFİK

Orhan ATAĞ - Mümine TORUN

ISBN

978-605-7952-13-4

BASKI

ERTEM BASIM Ltd. Sti./ANKARA
Tel: (0312) 640 16 23 Faks: (0312) 640 16 24
Sertika No: 16031

İLETİŞİM

Ostim Mahallesi 1207. Sokak No: 3/C-D
Ostim / ANKARA
Tel: (0312) 395 13 36 - 386 00 26
Fax: (0312) 394 10 04

ÖN SÖZ

Merhaba Değerli Arkadaşlar,

Türkçe, zengin bir dil. Bir dilin zenginliği hem sözcük hazinesine hem de anlam hazinesine bağlıdır. Dilimiz hem sözcük sayısı hem de sözcüklerin, cümlelerin ve paragrafların ifade ettiği anlam bakımından son derece zengindir. Uçsuz bucaksız bir denizdir.

Türkçede sözcükler kullanıldığı yere göre anlam kazanır. Bu anlamlı sözcükler cümleleri, cümleler de paragrafları meydana getirir. Türkçenin o sonsuz anlam zenginliğini kavrayabilmeniz için sözcükten başlayarak paragrafa kadar giden anlam zenginliğini kavramanız gerekir. Dildeki sözcüklerin paragrafa kadar giden anlam serüvenine aşina olmanız gerekir. Bu anlam serüveni TYT, AYT, DGS, KPSS ve ALES gibi sınavlara giren öğrencilerin karşısına soru olarak çıkmaktadır. Hem sözcük hem cümle hem de paragraf düzeyinde...

Türkçenin sahip olduğu bu anlam zenginliği sınavları hâliyle zorlaştırmakta ve sizlerin sınavlara daha sıkı hazırlanmanızı zorunlu kılmaktadır. "Her Türk, Türkçeyi bilmez." savının gerçekliği bu durumu ister istemez ortaya çıkarıyor. Ne yazık ki dilimizi çok iyi bilmediğimiz bir gerçek. Bu gerçeği kabul ettikten sonra yapmanız gereken Türkçeyi çok iyi öğrenmek ve sınavlarda başarılı olmaktır. Günümüz sınav sistemlerinde, Türkçeden dişe dokunur bir başarılı elde etmeden sınav kazanmak olasılık dışı.

Elinizdeki kitap sizleri TYT, AYT, KPSS, DGS ve ALES sınavlarına en güzel şekilde hazırlamak için oluşturuldu. Türkçenin anlam zenginliği bölümler hâlinde testlere sığdırılmaya çalışıldı. Sınavlar baz alınarak örnek testler hazırlandı. Kitapta sözcük, cümle ve paragraf düzeyinde anlam sorularına yer verildi. Türkçenin anlam gücü ile ilgili olduğu için anlatım bozukluğu konusu da kitapta son bölümde yerini aldı. Bunun yanında her konuda ÖSYM ve ALES sorularına da yer verildi. Bu sorular, gireceğiniz sınavlarda ne tür sorularla karşılaşacağınızı gösterecek en iyi yol rehberidir.

Ayrıca kitabın girişinde paragraf sorularının çözümü ile ilgili, yararlı olacağını düşündüğümüz, kısa bilgiler de paylaşıldı.

Kitabın ana omurgasını oluşturan bölüm paragraftır. Gireceğiniz sınavlarda da asıl bölümleri paragraf oluşturacaktır. Bu yüzden paragraftan ne kadar çok soru çözerseniz o kadar iyi olacaktır kuşkusuz. Soru çözdükçe ÖSYM ve ALES sorularındaki mantığı kavrayacaksınız ve bu, size avantaj sağlayacaktır. Paragraf soruları, kendi cevabını içinde barındıran, doğru yapılabilme olasılığı en yüksek soru tipidir aynı zamanda. Bunu kavrayabilmeniz de paragraftan çok soru çözmenize bağlı. Elbette soruları dikkatli okuyup cevabı bulabilmenize de...

Kitapla ilgili tüm soru ve önerilerinizi "editor@mrkz.com.tr" adresi ile "Merkez Yayınları" facebook, "merkez.yayinlari" instagram sayfalarından bize doğrudan iletebilirsiniz.

Sözün kısası anlam bilgisi konularını bu kitapla kolayca halledebileceğinize eminiz. Siz de kendinize inanın yeter.

Gireceğiniz her sınavda üstün başarılar dileriz.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ	3
İÇİNDEKİLER	4
PARAGRAF GENEL BİLGİLER	5

1. ÜNİTE - SÖZCÜKTE ANLAM

TESTLER	7
ÖSYM Çıkmış Sorular	27
ALES Çıkmış Sorular	29

2. ÜNİTE - CÜMLEDE ANLAM

<i>Cümlede Öne Çıkan Kavram ve Duygular</i>	
TESTLER	31
ÖSYM ve ALES Çıkmış Sorular	35
<i>Cümle Yorumlama</i>	
TESTLER	37
ÖSYM Çıkmış Sorular	47
ALES Çıkmış Sorular	49

3. ÜNİTE - CÜMLE YAPISI

<i>Cümle Tamamlama</i>	
TESTLER	51
<i>Cümle Oluşturma</i>	
TESTLER	54
ÖSYM Çıkmış Sorular	56
ALES Çıkmış Sorular	58

4. ÜNİTE - PARAGRAFTA ANLAM

<i>Başlık-Konu-Ana Düşünce</i>	
TESTLER	63
ÖSYM Çıkmış Sorular	89
ALES Çıkmış Sorular	93
<i>Yardımcı Düşünce</i>	
TESTLER	111
ÖSYM Çıkmış Sorular	139
ALES Çıkmış Sorular	144

5. ÜNİTE - PARAGRAFTA YAPI

Paragraf Tamamlama

TESTLER	157
ÖSYM Çıkmış Sorular	171
ALES Çıkmış Sorular	175

Parçayı İki Paragrafa Bölme

TESTLER	179
ÖSYM Çıkmış Sorular	183
ALES Çıkmış Sorular	186

Düşüncenin Akışını Bozan Cümle

TESTLER	188
ÖSYM Çıkmış Sorular	196
ALES Çıkmış Sorular	199

Paragrafta Cümlelerin Yerini Değiştirme

TESTLER	209
ALES Çıkmış Sorular	213

Paragraf Oluşturma

TESTLER	221
ÖSYM Çıkmış Sorular	225
ALES Çıkmış Sorular	227

Paragrafta Çoklu Sorular

TESTLER	231
ÖSYM Çıkmış Sorular	233
ALES Çıkmış Sorular	234

6. ÜNİTE - PARAGRAFTA ANLATIM BİÇİMLERİ ve

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

TESTLER	271
ÖSYM Çıkmış Sorular	277
ALES Çıkmış Sorular	281

CEVAP ANAHTARI	283
-----------------------------	------------

PARAGRAF GENEL BİLGİLER

PARAGRAFIN ŞİFRELERİ

Paragraf soruları diğer tüm sorularda olduğu gibi kendine özgü tekniklerle çözülmelidir.

- Önce soru cümlesini okuyun.
- Soru cümlesindeki olumsuz ifadelerle dikkat edin.
- Paragrafı kendi zihninizde özetleyerek okuyun.
- Soruyu paragrafa göre çözün.
- Soruyu kişisel düşüncelerinizden sıyrarak çözün.
- Paragrafın ilk ve son cümleleri paragraf hakkında ipuçları vereceğinden bu cümleleri dikkatle okuyun.
- **"Özetlersek, kısacası, ilginçtir ki"** gibi ifadelerle kadarki bölümleri atlayarak kalan kısma bakın.
- **"Bilhassa, demek istiyorum ki"** gibi ifadeler dikkat çeken noktaları vurgular.
- **"Hem, ve, daha"** gibi ifadeler anlatımın anlamca aynı akışta olacağına işaret eder.
- **"Özetlersek, kısacası"** gibi ifadeler düşüncede sona gelindiğinin habercisidir.
- **"Buna rağmen, ancak, yalnız"** gibi sözler kendisinden önceki ifadeleri geçersiz kılan sözlerdir.
- **"Ne?, Kim?"** soruları konuyu bulmaya yarayan sorulardır.

ANA FİKRİ BULMANIN PÜF NOKTALARI

Ana fikir, yazarın parçayı yazma amacıdır.

Kendinize "Yazar, bu parçayı hangi amaçla yazdı?" sorusunu sormalısınız.

Parçayı Özetleme

Ana fikir, paragrafın tek cümleyle özetlenmiş biçimidir. Paragrafı tek cümleyle özetlemek isterseniz hangi cümleyi yazacağınızı düşünün.

Ana Fikrin Yeri

Ana fikir, paragrafın başında, sonunda ya da ortasında olabileceği gibi geneline de indirilmiş olabilir.

Ana Fikrin Geldiğini Bildiren İfadeler

"Kanımca, bana göre, bence, yani, böylece" gibi sözler paragrafın ana düşüncesinin verildiği cümlelerde yer alır.

Bakış Açısı

Parçanın bütününde sanatçının takındığı tavır ile ana fikir birliktelik gerektirmektedir. Yazar olumlu, olumsuz veya tarafsız olabilir. Ana fikir de aynı doğrultuda olacaktır.

Hocasından

Video-1

Mecaz Anlam ve Yan Anlam

Hocasından

Video-2

Kinaye - Deyim aktarması

Hocasından

Video-3

Sözcüklerde Anlam Değişimleri

Hocasından

Video-4

Hayıflanma Yakınma Kanıksama

Hocasından

Video-5

Çıkarım Saptama Yadsıma

Hocasından

Video-6

Cümle Yorumlama

Hocasından

Video-7

Tartışmacı – Açıklayıcı Anlatım

Hocasından

Video-8

Betimleyici – Öyküleyici Anlatım

Hocasından

Video-9

Öykeleyici Anlatımda Anlatım Teknikleri

Hocasından

Video-10

Anlatıcı Bakış Açıları

Hocasından

Video-11

Paragrafta Yardımcı Düşünceler

Hocasından

Video-12

Paragrafın akışını bozan cümle

PARAGRAF SORULARININ ÇÖZÜMÜNDE BAZI YÖNTEMLER

- Paragrafın giriş cümlesi aşağıdaki bağlayıcı sözlerle başlamaz.

İse	Hâlbuki	Bir bakıma	Bunu
Bunun	Özetle	Oysa	Mademki
Zaten	Bunda	Ama	Kısacası
Bir de	Çünkü	Bu görüşüne	Bundan
Öyle görünüyor ki		Böyle yaklaşırsak	

Bu tür sorularda parçayı ikiye böldüğümüzde ikinci paragrafın ilk cümlesinin de paragrafın ilk cümlesi olma özelliklerini taşıması beklenir.

Paragrafta akışı bozan cümlelerin iki temel özelliği vardır:

- Konuyu değiştirmesi
- Konu olarak tek başına kalmasıdır.

- ◆ Paragrafta yer değiştirmesi gereken cümleler bulunurken bağlayıcı öğelere, olay anlatılıyorsa kronolojiye dikkat edilmelidir.

- ◆ Bir paragrafın hangi soruya karşılık olduğunu bulmaya yönelik sorularda parçanın ilk cümlesine dikkat etmeliyiz.

Sonraki cümleler de bize yardımcı olacaktır. Parçanın konusunu anlamak soruyu çözmekte yardımcı olacaktır.

- ◆ Paragrafa cümle yerleştirme sorularında soru köklerindeki ayrıntılara öncelikle dikkat etmeliyiz:

- Numaralanmış cümlelerin hangisinden SONRA
- Numaralanmış cümlelerin hangisinden ÖNCE
- Numaralanmış yerlerin HANGİSİNE

- ◆ Paragraftaki boşluklara cümle yerleştirirken paragrafın düşünce akışını takip etmeliyiz.

Yazar, paragrafı oluşturan cümlelerin arasında kopukluk olsun istemez. Bu cümleler, bir zinciri oluşturan halkalar gibi belli bir gelişim çerçevesinde devam eder.

- ◆ Paragrafın sonuna getirilecek cümle aranırken parçanın sonundaki cümleye dikkatle bakmalıyız.

Cümlelerin nasıl tamamlanacağına ilişkin ipucunu bu son cümleden çıkarabiliriz.

- ◆ Cümle sıralama sorularında cümleyi oluşturmaya son sözcükten başlarken paragraf oluşturmada paragrafı ilk cümleden başlayarak oluşturmalıyız.

Paragrafın ilk cümlesinde bağlayıcı ögenin olmamasına dikkat etmeliyiz. Numaralı cümlelerden ilk cümleyi belirledikten sonra olay paragraflarında zaman, fikir paragraflarında mantık akışına dikkat edip anlamsal ve yapısal kuruluşu sağlamalıyız.

- ◆ Tamamen dağıtılmış bir paragraf olarak verilen ve "Hangisi baştan ikinci/ üçüncü/ dördüncü olur?" şeklinde sorulan sorular, paragraf tamamen dizildikten sonra çözülebilir. Dolayısıyla paragraf oluşturmada cümlelerin sırasını belirleme ile paragraf oluşturma soruları aynı teknikle çözülen sorulardır. İkisinin arasındaki fark sorunun soruluş şeklidir.

- ◆ Konunun belirlenmesi ana düşüncenin belirlenmesi için ilk aşamadır.

- Konu, "Paragrafta ne anlatılıyor?" sorusunun cevabıdır.
- Konu, genellikle paragrafın ilk cümlesinde yer alır.
- Anahtar kelimeler konu için en önemli ipuçlarıdır.
- Konu parçayı tam olarak kapsayan bir ifadedir.

- ◆ Paragrafın başlığı paragrafın konusunu en uygun biçimde yansıtmalıdır.

Başlık, paragrafın özünü yansıtabilmeli, ana düşüncüyü sezdirebilmelidir. Başlığı okuduğumuz zaman, yazıda nelerden söz edileceğini aşağı yukarı kestirebilmeliyiz. Bir paragrafın başlığı konu ve ana düşünceyle doğrudan ilgilidir. Başlık, konu ve ana düşüncenin bir çeşit özetidir. Başlık paragrafın tamamını kapsar. Paragrafın başlığını bulurken paragraf okunduktan sonra ilk ve son cümle tekrar okunmalıdır. Bu cümleler genellikle konuyu ve ana düşüncüyü verir. Başlık ana düşünceyle özellikle de konuyla ilgilidir.

1. Günlük konuşmalarımızda, insana özgü birçok durumu “kafa” sözcüğüyle kurulan sözsel bağdaştırmalarla anlatırız. Söz gelimi, bir konu üzerinde inceleme yapmadan, rastgele söylenmiş sözler için kafadan atmak; anlayışları, tutum ve gidiş-
I
leri birbirine uygun arkadaşlardan her biri için kafa dengi;
II
düşüncesine, isteğine uygun olmayan duruma canı sıkılmak, kızmak için kafası şişmek; zihni yorulduğu için düşünemez
III
durumda olmayı kafası durmak; delilik belirtisini ifade etmek
IV
için de kafayı üşütmek deyimini kullanırız.
V

Bu parçadaki altı çizili deyimlerden hangisinin kendisinden önce verilen açıklaması yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Bir eleştiri yapılırken yazara karşı duyulan ancak entelektüel ve edebî açıdan hiçbir değeri olmayan duygulardan arınmak gerekmektedir. Çünkü söz konusu olan, eserdir. Dolayısıyla yazarın kendisinden ne kadar kurtulabilirsek o kadar iyi bir eleştiri yapabiliriz. Ama çok satan ve tanınan yazarlar için böyle saf bir eleştiri yapmak çok zordur. Onlar kendilerini o kadar ortaya koymaktadırlar ki eser, yazarın gölgesinde kalmaktadır.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın, eserleriyle adını pek duyuramaması
B) Yazarın, eseriyle üstün bir düzeye yükselmesi
C) Bir eserin, onu yazanın ününü daha da artırması
D) Yazarın, kendinden çok eseriyle tanınmak istemesi
E) Yazarın ününün eserinin tanınırlığından daha çok olması

3. Biliyor olmak, bazılarında “Ben farklıyım.” duygusunu uyandırıyor. “Ben farklıyım”, “Ben üstünüm”e götürüyor onu. Şiirilmiş benlikle “Demek ki akıllıyım, demek ki diğerlerinden üstünüm.” noktasına geliyor ve kendini giderek bulunmaz Hint kumaşı sanıyor.

Bu parçada geçen “kendini bulunmaz Hint kumaşı sanmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendine aşırı ölçüde güvenmek
B) Çevresindeki herkesi küçümsemek
C) Gerçek değerinin farkında olmamak
D) Kendisini değer açısından biricik sanmak
E) Yaptığı işlerde ölçüyü kaçırmak, aşırı gitmek

4. Şair, insani olanın titreşimlerini sezdirirken geleneksel değerlerden de yararlanıyor. Sesini geleneğin güvenli kollarında buluyor. Şiirinde daha önce duyduğumuz bir çığlığın yankılarını duymamak olası değil. Yaslandığı asırlık çınara kendi sesini katarak şiirini söylüyor.

Bu parçada geçen “yaslandığı asırlık çınara kendi sesini katmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde denenmemiş olanı denemek
B) Eski şiir anlayışını olduğu gibi sürdürmek
C) Şiirde eskiyle yeninin bileşimini sağlamak
D) Geçmiş şiir birikiminden yararlanıp özgünlüğe ulaşmak
E) Şiir yazarken usta şairlerin önerilerini dikkate almak

5. Refik Durbaş’ın penceresinden şiirimize, çağdaş şiirimizde başka şairlerde rastlanmayan pek çok konunun, kişinin serüvenin girdiği bir gerçek. Şairin görevi başka nedir ki? Görülmeyeni görünür, duyulmayı duyulur kılmak. Bunu başa-
rabilen şairler, adlarını şiirlerinin altına yazabilir.

Bu parçada geçen “adlarını şiirlerinin altına yazabilmek” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirsel başarısını giderek geliştirmek
B) Yazdıklarıyla kendini tekrar etmek
C) İyi bir şair olduğunu kanıtlamak
D) Şiir okurunun beğenisini hesaba katmak
E) Şiiri övünme aracı olarak görmemek

6. “Kıyıcı kaybetmeyi göze alacak ki insan, yeni denizler keşfedilsin.” **görüştünü savunan bir kişinin aşağıdaki cümlelerden hangisini söylemesi beklenemez?**

- A) İnsan, hayattaki her türlü zorluğu göze alabilmelidir.
B) Riske girmek, insanlara çok daha pahalıya mal olabilir.
C) Başarıyı elde etmek isteyen kişi, kaybetmekten yılmamalıdır.
D) Amacımıza ulaşmak istiyorsak bazı fedakârlıklardan kaçınmamalıyız.
E) Karşıma zorluklar çıkacak ki bu zorlukları aşabilmeyi öğrenip başarıya kavuşalım.

7. Gençlik dönemimi dolu dolu yaşadım. Özellikle de üniversite yılları, hayatı öğrenmemde bana çok yardımcı oldu. Kısacası ben, hayatı kitap sayfalarından değil de yaşayarak öğrenmeyi tercih edenlerdenim.

Bu parçada geçen “hayatı kitap sayfalarından değil de yaşayarak öğrenmek” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdaki cümlelerden hangisinde vardır?

- A) Öğrenciliğim sırasında maddi sıkıntılar yüzünden çalışmak zorunda kaldım.
B) Bugünkü durumumu, eğitim hayatımda derslere düzenli bir biçimde çalışmama borçluyum.
C) Okumanın başka hayatları görmek olduğuna ama hayat tecrübesinin deneyimlenerek elde edildiğine inanırım.
D) Hayatıma özellikle de gençlik yıllarıma ait anlatmaya değer birçok anım var.
E) Zaman öyle çabuk geçmişti ki har vurup harman savurduğu günlerin acısını şimdi çok derinden yaşıyordum.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir varlığın karşıt durumları bir arada verilmiştir?

- A) Öğretmenin yüzündeki yumuşak ifade, konuşan öğrenciler yüzünden birden sertleşti.
B) Sabaha karşı yola çıktıklarına göre bir iki saate kadar burada olurlar.
C) İri cüssesine rağmen çok sakın, bir o kadar da nazik biyordu.
D) Yılların verdiği yorgunluk, yaşlı adamın yüzünden belli oluyordu.
E) Televizyonlardaki bazı diziler yüzünden çocukların şiddete eğilimi her geçen gün artıyor.

9. “Dağın sırtına varmıştık ki bir arkadaşımız düşerek ayağını kırdı.” **cümlesindeki altı çizili sözcükte görülen anlam olayı aşağıdaki cümlelerin hangisinde yoktur?**

- A) Kitap yaprakları arasında gezinmeyi çocukluğumdan beri çok seviyorum.
B) Geçen gün Ankara’ya gitmek üzere bindiğim uçağın kanadında bir arıza çıkmış.
C) Mağaranın ağızına geldiğimizde içeriden gelen sesler yüzünden mağaraya girmekten vazgeçtik.
D) Paramı çantanın gözüne atmıştım ama şimdi bulamıyorum.
E) Dün akşam, arkadaşlarımla günün yorgunluğunu atmak için sahile inmiştik.

10. Deyimler belli bir durumu, olayı ifade edebilmek için kullandığımız söz gruplarıdır. Örneğin; sakın görünmekle birlikte karşıdaki gizliden gizliye korkutmak “aba altından değnek göstermek”,

I

gizli saklı bir şeyi herkese duyurmak “açığını bulmak”, birini

II

gereksiz yere konuşup meşgul etmek “lafa tutmak”, kötü bir

III

duruma düşmek “hapi yutmak”, bezdirecek kadar üste düşmek

IV

“yakasını bırakmamak” deyimıyla ifade edilir.

V

Bu parçadaki altı çizili deyimlerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. Tüm ağaçlar kıza boyanıyor. Sessizlik, dinginlik ve tarifsiz bir huzur her yeri sarıp sarmalıyor. Göl, dağlar ve orman, kızıdan mora muhteşem bir renk gösterisi sunuyor.

Yazarın bu cümledeki altı çizili sözle, doğa ile ilgili olarak anlatmak istediği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çağrışım gücü yüksek renklere sahip olduğu
B) Renkleriyle insan üzerinde etkili olduğu
C) Farklı tonlarla görsel bir tablo oluşturduğu
D) Renk dönüşümlerini dönemler hâlinde gerçekleştirdiği
E) İnsanda hayranlık duygusu yarattığı

1. Sözcükleri mat edemiyorum. Dediklerini anlıyorum, tadına varıyorum, bütün özelliklerini biliyorum onların ama onları dilediğim gibi kullanamıyorum. Her birinin birçok ayrıntılı anlamı var. Bir sözcüğü öbürünün yanına öyle getireceksin ki okuyucunun yüreğindeki tel titreyecek.

Bu parçada geçen “okuyucunun yüreğindeki teli titretmek” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Okuyucunun duygusal açıdan etkilenmesi
- B) Okurun düşünsel yönden değişime uğraması
- C) Okuyucunun algılama gücünde gelişme olması
- D) Okuyucunun merakının kamçılanması
- E) Kimi olayların okur ruhunda üzüntü yaratması

2. Bana öyle geliyor ki bizim şiirimiz toplumcu dokusunu kaybetmeye başladı. Şiirler hayattan ve sözcüklerin yalın anlamlarından uzak bir yapaylıkla örülmeye başlandı. Bence bu da yazdığı şiirden daha önde durma telaşı gösteren kişilerin şairliğe soyunmasından kaynaklandı.

Bu parçadaki altı çizili sözle, sözü edilen şairlerin hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Adını duyurma kaygısına düşme
- B) Eleştirileri göz ardı etme
- C) Yaptığı işi önemseme
- D) Şiirleriyle adından söz ettirme
- E) Düşüncelerini aktarmada şiiri araç olarak görme

3. Zamansız yaşadığın günler sona erdi, artık bir işin var.

Bu cümledeki “zamansız yaşamak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zamanını değerli işler yaparak geçirmek
- B) Dakikalarını dolu dolu yaşamak
- C) Vakti kullanırken özgür davranmak
- D) Normal yaşamın dışında hareket etmek
- E) Eğlenceli zaman geçirmek

4. Dilin çilesini çekmeyen, acısıyla yanmayan bir kimse yazarlığa hiç heves etmesin. Sevmeyen, görmeyen, tatmayan, duymayan bir kimsenin söz dağarcığı da yoksul kalır.

Bu parçada geçen “söz dağarcığı yoksul kalmak” sözüyle anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlatımında bir kuruluk, tekdüzelik görülmek
- B) Sözcük seçimine gerekli özeni göstermemek
- C) Söz varlığı yönünden yetersiz olmak
- D) Anlatımda akıcılığı yakalayamamak
- E) Dildeki gelişmenin gerisinde kalmak

5. Her sanatçı, hayatının bir döneminde, kendi avucundan içtiği suyun tadına varana kadar başka sanatçıların avucundan bir yudum da olsa su içmiştir.

Bu cümlede geçen “kendi avucundan içtiği suyun tadına varmak” sözüyle sanatçılara ilişkin olarak aşağıdakilerden hangisi anlatılmak istenmiştir?

- A) Eserlerinde derinliği yakalayabilmek
- B) Ortalama bir üslup oluşturmak
- C) Başka sanatçılara örnek olabilmek
- D) Farklı düşüncelerden yararlanmak
- E) Kendi sanat çizgisini yakalamak

6. Kırsal kesimde yaşayan insanın gerçekliğini köyden kente göç olgusu içinde başarılı bir öyküleme tekniğiyle veren yazar, halkın içinde yaşar ama kendi gibi yaşar.

Bu parçadaki altı çizili sözde yazarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halkın sorunlarına karşı oldukça duyarlı olduğu
- B) Halktan kopuk olmayı halka saygısızlık saydığı
- C) Kendisini halktan biri olarak gördüğü
- D) Halka rağmen kendine özgü çizgisini sürdürdüğü
- E) Farklılığını korurken toplumdan da kopmadığı

7. Bugüne değin yaşam-sanat bileşkesi konusunda sayısız düşünce ileri sürülmüştür. Kalın çizgileriyle sorun, ipliği “yaşam” olan bir ustanın ortaya çıkardığı kumaşın insanları sarıp sarmalayamaması noktasında düğümlenmektedir. Bu noktada en çarpıcı olan; ritim, melodi ve armoniyi yakalayarak “insanlık şarkısı”nı dile getirebilmektir.

Bu parçadaki altı çizili sözle sanatla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşam gerçeklerini olduğu gibi yansıtmak
- B) Yaşanmışlıkları okuru etkileyecek şekilde sunmak
- C) İnsanların sorunlarını başarıyla ortaya koymak
- D) İnsanın faydasına olanı öne çıkarmak
- E) Yaşananları okurların beğenisine sunmak

8. Şiir bir büyüdür, insanı alıp uzaklara götüren, saran bir büyü. Yeni anlamlara bürünen sözcüklerle kurulmuş bir dünyadır. Duyarlı olan her insan, şiir nehrinde yıkanır, yaşamın anlamına varmaya çalışır. Bu durum, bir bakıma şiiri yaşamaktır.

Bu parçada geçen “şiiri yaşamak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiiri geçim kapısı olarak görmek
- B) Şiirin gerçeklerinden korkmamak
- C) Şiirin tadını duyumsamak
- D) Okuma evrenini şiirle sınırlandırmak
- E) Sevdiği şiirleri çevresindekilerle paylaşmak

9. Türkçemiz deyimler açısından zengin bir dildir. Günlük hayatta duygularımızı daha çok deyimlerle ifade etme yoluna gideriz. Çok şaşırınca küçük dilimizi yutarız, çok sevindik mi eteklerimiz zil çalar,

I II
ağlarsak iki gözümüz iki çeşmedir, üzülürsek ciğerimiz yanar.
III IV
Bir şeyi ister, ona arzu duyarsak canımız burnumuzdan gelir.
V

Yukarıdaki numaralanmış deyimlerden hangisi anlamına uygun kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. “Baş” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir deyim içinde kullanılmamıştır?

- A) Başını çevirdi, yüzünden düşen bin parçaydı.
- B) Komşular, çocuklarını geçen hafta baş göz ettiler.
- C) İşler öylesine yoğun ki başımızı kaldıramıyoruz.
- D) Bizim insanımız, konuğunu baş üstünde tutar.
- E) Bu günler de geçer, sen başını dik tut!

11. Konuşma, insan ilişkilerinin en önemli aracıdır. Güzel konuşan kişi, çevresini etkiler, kendini beğendirir, sevdiren. Kişilerin iç evrenine uzanan köprü kurma konusunda başarılı olur.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konuştuğu kişiye istediğini yaptırabilme
- B) İnsanları istediği yöne yöneltme
- C) Gizemli bir güçle karşısındakine egemen olma
- D) Karşısındakile duygusal ve düşünsel açıdan iletişim sağlama
- E) İnsanları daha duyarlı davranmaları konusunda etkileme

12. Kimi yazarların kendilerine özgü ilginç bir yazı yazma yöntemleri var. Bunlar, düşüncelerine başka düşünce katılacak aralık bırakmazlar. Onları beğenin ya da onlara kızın, bu böyle.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenenle ilgili değildir?

- A) Yazdıklarından çıkarım yapmaya olanak vermemek
- B) Çağrışıma kapalı yazılar yazmak
- C) Yazılarında kapalı ve okurca anlaşılması güç düşünceler ileri sürmek
- D) Okuyanın anlatılanları yorumlamasına olanak tanımamak
- E) Yazıda yaratılan düşünce dünyasına okurun katılması için fırsat vermemek

1. Bir sanatçı, ne kadar özgün eserler ortaya koyarsa koysun, ancak toprağının kokusunu yansıtarak yüzyıllara ulaşabilir.

Bu parçada geçen, “toprağının kokusunu yansıtmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Özgür düşünebilmek
- B) Kendi sesini, tarzını oluşturabilmek
- C) Toplumsal sorunlara çözüm önerileri sunmak
- D) Yetiştirdiği coğrafyanın değerlerini yansıtmak
- E) Ülke sınırlarını aşan bir üne kavuşmak

2. Roman yazmak biraz da dilin sesini aramaktır. Yazmanın sürekliliğini sağlayan, yaratıcılığın önünü açan da o sestir. Bir avcı gibi bunun peşine takılıp gidersiniz. Bir mühendis gibi planlar, krokiler yapıp romanı kurabilirsiniz. Ama o ses, o tını yoksa yazamazsınız. Dilin büyüğü de oradadır.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çok boyutlu düşündürmek
- B) Dili kurallarına uygun kullanmak
- C) Denenmemiş olanı ortaya koymak
- D) Yabancı sözcüklerden uzak durmak
- E) Dilin ahengini yakalamaya çalışmak

3. Sanata her başlayan, en tepedeki dalda görünen meyveye uzatır elini. Ona uzanamayabilir; yine de bu böyledir. O hâlde kimseyi aldatmayalım, en başta da kendimizi. Ben en iyisini yapmaya çalıştım ama elimden gelen buydu, demek de bir erdemdir. Bu erdemi yakalayıp daha çok çalışmak gerekir. Sanatta başarıya oturduğumuz yerden ulaşamayız. Her alanda olduğu gibi sanatta da ---- diye bir şey yoktur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sözlerden hangisi getirilmelidir?

- A) karınca kararınca
- B) al gülüm, ver gülüm
- C) azıcık aşım, ağrısız başım
- D) armut piş, ağzıma düş
- E) anadan sıksa, ne yapsın muska

4. Yazar, romana her sözcük girer, düşüncesiyle ekonomi tasasından uzak kalmış.

Bu cümledeki altı çizili söz yerine, aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümlelerin anlamı değişmez?

- A) çeşitlilik sağlamak istemiş.
- B) dil zenginliği yaratmaya çalışmış.
- C) alışıldık tutumunu devam ettirmiş.
- D) dilin bütün imkânlarından yararlanmaya çalışmış.
- E) seçici davranmayıp gereksiz sözcükler kullanmış.

5. Onu diğer yazarlardan ayıran en önemli özellik, kitaplarındaki bitmez tükenmez neşedir. O, Prag'ın büyüleyici yanını somutlaştırırken mizahla duygusallığı bir araya getirir. Ne var ki yeterince tanınmamıştır. Edebiyat dünyasının vefasız yüzüyle en çok karşılaşan yazarlardan biri odur belki de.

Bu parçada geçen “edebiyat dünyasının vefasız yüzüyle karşılaşma” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazın dünyasının, hak ettiği ilgiyi göstermemesi
- B) Okurların anlayacağı bir dille yazmadığı için başarı sağlamaması
- C) Aynı dönemde yazan yazarlarca dışlanması
- D) Eleştirmenlerin yanlış tutumundan etkilenmesi
- E) Yazma alanındaki yenilikleri benimsemeyişinin sıkıntılarını çekmesi

6. Günümüz sanatçıların öykülerine bakıyorum da beni yazma düellosuna davet eden bir öykü göremiyorum. Böyle bir durumda yazıp da kendimle mi düello edeceğim?

Yazarın, bu parçadaki altı çizili söze göre istediği öykü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazma hırsını törpüleyecek bir öykü
- B) Kişiyi toplumsal konuları işlemeye sevk edecek bir öykü
- C) Klasik konulara alıp götürecek bir öykü
- D) Yazma isteği doğuracak nitelikte bir öykü
- E) Geçmişe özlem duygusu yaratacak bir öykü

Sözcükte Anlam

7. Türk sinemasında şu sıralar gerçekten nitelikli yerli filmler gösteriliyor. İnsan bazen bunların hangisini izleyeceğini bilemiyor. Eleştirmenlerin yıldızlarına bakıp bir tercihte bulunuyorsanız, eh bir bakıma sorun yok, denebilir; çizilmiş bir yoldan yürümek size kalmış.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sıra dışı bir izleyici olmak
- B) Özgür bir tercihte bulunmak
- C) Yönlendirmeler doğrultusunda hareket etmek
- D) Yapılan eleştirilere katılmak
- E) Söylenenlerin etkisinden uzak kalmak

8. Yazarın bu eseri, öykücülüğümüzün soluğunu genişleten nitelikler taşıyor. Eser için yazarın öykü haritasındaki yeni bir açılım da diyebiliriz. Eser, insanın tabiatla, toplumla mücadelesini konu alan öykülerden oluşuyor. Bu öykülerde yazar, yırtıcı olayları şiirsel bir anlatımla yumuşatıyor. Bu konuda oldukça da başarılı.

Bu parçada geçen “yırtıcı olayları şiirsel bir anlatımla yumuşatmak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Olayların anlatımında şiirden yararlanmak
- B) Etkileyici sorunları coşkulu bir biçimde dile getirmek
- C) Ortaya çıkan kimi olayları şiir havasında anlatmak
- D) Sarsıcı durumların etkisini hoş bir üslupla hafifletmek
- E) İlgili çekici konuların anlatımında kaba bir anlatımdan kaçınmak

9. Soyut kavramların anlatımında kimi kez somut sözcüklerden yararlanılır.

Aşağıdakilerden hangisinde bu açıklamanın örneği vardır?

- A) Topladığı çiçeklerden bir demet yapıp bize uzattı.
- B) Sinemaya olan tutkumu kelimelerle anlatamam sana.
- C) Bahçedeki ağaçlar yapraklarını birer ikişer dökmeye başladı.
- D) Bir süre sonra o olayla ilgili kafamdaki düğüm çözüldü.
- E) Düşüncelerime ters düşen böyle bir harekete elbette katılamazdım.

10. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde mecazlı bir anlatım yoktur?

- A) Kara gün kararıp kalmaz.
- B) Ayağını yorganına göre uzat.
- C) Dostun attığı taş baş yarmaz.
- D) Kurt kocayınca köpeğin maskarası olur.
- E) Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde insana ait bir özellik doğaya aktarılmıştır?

- A) Bulanık bataklıklar yaz aylarında fıkır fıkır kaynar.
- B) Kıyıları çürümüş saz, ot, ağaç kokar.
- C) Üstleri ağır kokulu mersin ağaçlarıyla kaplı mağrur tepelerde hafif bir rüzgâr eser.
- D) Bu kırlara gelince rengârenk çiçeklerin kokularıyla mest olursunuz.
- E) Akşam yaklaşırken güneşin son ışıkları her şeyi kırmızı bir renge boyar.

12. Aşağıdaki dizelerin hangilerinde sözcüklerin sesteşliğinden kaynaklanan bir sanatlı anlatım söz konusu değildir?

- A) Kalbimde bir yara var
Mektubum git yâra var
- B) Beyaz giyme söz olur
Siyah giyme toz olur
- C) Varsa hünerin var her yerde yerin
Yoksa hünerin yok bir yerde yerin
- D) Geçmesin günümüz sevgilim yasla
O güzel başını göğsüme yasla
- E) Kuleden, ses geliyor kuleden
O kaş, o göz değil mi beni sana kul eden

13. Aşağıdakilerin hangisinde “çalmak” sözcüğünün anlamı ile kullanımı birbirine uymamaktadır?

- A) Başkasının malını gizlice almak, hırsızlık etmek: Ha altın çalmışsın ha da iğne, fark eder mi?
- B) Benzemek, andırmak: Mızıka, istiklal havasına benzer bir şeyler çalıyordu.
- C) Sütü mayalamak, katıp karıştırmak: Köylü kızı inek sağar, yoğurt çalar, yayık vurur.
- D) Bozmak, zarar vermek: Patlıcanı kırağı çaldı.
- E) Boşa harcamak, ziyan etmek: Affedersiniz, zamanınızı çaldım!

1. İnsanımız günlük konuşmalarında, insana özgü birçok durumu, “göz” sözcüğüyle kurduğu sözsel bağdaştırmalarla dile getirmiştir. Söz gelimi, iş yoğunluğunu anlatan bir durumu göz açamamak, kötü bir şeyi iyi gibi göstererek aldatmayı I
göz boyamak, gördüklerinin doğru olduğunu kabul edeme- II
yecek kadar şaşırmayı gözlerine inanmamak, tanır gibi III
olmayı gözü ısırmak, kusurları hoşgörüle karşılamayı da IV
gözü hiçbir şeyi görmemek deyimleriyle karşılamıştır. V

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin, kendinden önce verilen açıklaması yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Günümüz Türk tiyatrosu, 19. yüzyılın ortalarından başlayarak Batı tiyatrosu doğrultusunda gelişmektedir. Bu süre içinde tiyatromuz, bir yandan dünya tiyatrosunu yakından izleyip yeni oluşumları seyircisine iletmeye çalışırken bir yandan da kendi toplumsal gerçeğini ortaya koyma çabası içindedir.

Bu parçadaki altı çizili sözle Türk tiyatrosuna yönelik olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Eski ile yeni arasında köprü görevi üstlendiği
B) Türk halkının yaşamını yansıttığı
C) İzlenecek yolu gösterdiği
D) Geçmişe yeni anlamlar yüklediği
E) Yenilikleri sorguladığı

3. Sanat alanında olgunlaşma, oturma diye bir şey vardır kuşkusuz. Yine de insan genç yanını, sivri yanını yitirmemeli hepten.

Bu parçada geçen “sivri yanını yitirmemek” sözüyle, anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnatçı kişiliğinden ödün vermemek
B) Yaratma gücünü sürekli kılmak
C) Genel tutum ve davranışların dışında kalmak
D) Yaşamı iyimser bir bakış açısıyla yansıtmak
E) İşinde kararlı ve titiz davranmak

4. Kendisini önceden tanıyan pek çok kişi, kitabını okuduktan sonra onun dünya görüşünden yeterince yararlanamamış olmanın üzüntüsünü yaşadı. Bu açıdan bakınca çoğu kişi için o, hoyrat ellerde kırılıp gitmiş nadide bir Çin vazosu sayılabilir.

Bu parçadaki altı çizili sözle, sözü edilen yazarla ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Uğradığı haksızlıklarla sarsıldığı
B) Düş kırıklığına uğradığı
C) İlgisizlikten ötürü yaşama küstüğü
D) Değerinin yeterince anlaşılamadığı
E) Hayatı boyunca hep acılar çektiği

5. Halkımız günlük konuşmalarda, insana özgü bir çok durumu, “kulak” sözcüğüyle kurulan sözsel bağdaştırmalarla anlatmıştır. Söz gelimi, söylenecek sözü, gelecek haberi dikkatle bekleyenler için kulağı delik; belli etmemeye çalışarak I

dinleyenler için kulak kabartmak; bir söze önem vermeyen- II

ler, bir sözü dinlemeyenler için kulak asmamak; rahatını kaçı- III

ran bir haber işitenler için kulağına kar suyu kaçmak; başına IV

gelen işten ötürü unutamayacağı bir ders alanlar için de

kulağına küpe olmak deyimini kullanmaktadır. V

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisinin kendinden önce verilen açıklaması yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

6. Anılarımı yazmaya karar verdiğimde dolaşmış iplik yumağı- nın iplerini çözmek için çocukluğumun geçtiği bu semti ve bu yöreyi gezme gereği duymaya başladım.

Bu cümledeki altı çizili sözle anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşanan gerçekleri birer birer gün ışığına çıkarmak
B) Unutulan bazı olayları geçmişe doğru giderek anımsamak
C) Geçmişin ilginç anlarını zihinde canlandırmak
D) Geçmişe farklı bir gözle bakmak
E) Mutsuzluğa yol açan nedenleri anlamaya çalışmak

7. Öyle kitaplar var ki okuyanın iç dünyasını allak bullak eder, onu soruların ağına düşürür.

Bu cümlede geçen "soruların ağına düşürmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek
- B) İnsanın her şeyden kuşku duymasına yol açmak
- C) İnsanda hayatı sorgulama isteği uyandırmak
- D) İnsanın içinden geçenleri olduğu gibi ortaya koymak
- E) İnsanı, altından kalkamayacağı güç bir durumda bırakmak

8. Ben roman okumakla başımdan geçmemiş olayları da yaşamış gibi olurum. Kendimi başkalarının yerine koyarım. Ömrüne bin bir kişinin yaşayışını eklemek ve bununla zenginleşmek dururken daracık bir yaşayışa sıkışıp kalmayı seçenlerden niye olayım?

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendini sürekli aşma çabası içinde olmak
- B) Hayatını başkalarının deneyimleriyle zenginleştirmek
- C) Başkalarının düşüncelerini, yaşamlarını merak etmek
- D) Kendini başka insanlara yakın hissetmek
- E) Çevresindekilerin iç dünyasını anlamaya çalışmak

9. Şunu açıkça söyleyeyim: Yaşamım boyunca verdiğim mücadeleye seyirci kalıp beni "donkişotluk" yapmakla suçlayanların beni geç de olsa anlamaları benim için mutluluk verici bir olaydır.

Bu parçada geçen "donkişotluk yapmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sınırsız bir hayal gücüne olmak
- B) Yaşamdan ne beklediğini bilememek
- C) Her konuda açık yüreklilikle davranmak
- D) Olaylardan aşırı ölçüde etkilenmek
- E) Gereği yokken kahramanlık göstermeye kalkışmak

10. Günümüzde birçok romancı, geçmiş yüzyılları şimdiye aktarmaya çalışmakta yani tarihi, roman konusu yapmaktadır. Bu duruma diyecek bir sözüm elbette olamaz fakat televizyon dizileri ile popülerlik kazanan "tarih sarayımız"ın bir tek "harem" kapısı yok. Benim anlamakta zorlandığım, neden biri bu kapıdan girdi diye diğer romancılar da hemen o kapıya üşüşüyor? "Sultanlar, cariyeler, gözdeleler..." havada uçuşuyor, kapanın elinde kalıyor. Oysa bir romancı "harem" kapısı dışında, tarihe delikler açma becerisine sahip değilse tarihin o karanlık dehlizlerine, odalarına girmemeli.

Bu parçada geçen "tarihe delikler açma becerisine sahip değilse" ifadesiyle sözü edilen romancıların hangi yönü eleştirilmiştir?

- A) Gerçekleri olduğu gibi yansıtmaya güçlerinin zayıflığı
- B) Tarihe farklı yaklaşımlarla bakabilme yeteneklerinin eksikliği
- C) Harem hayatını, yalan yanlış bilgilerle aktarmaları
- D) Televizyon dizileri için romanlar kaleme alıyor olmaları
- E) Roman kurgularının tarihi anlatacak kadar başarılı olmaması

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili söz anlamca ötekilerden farklıdır?

- A) Arkadaşıyla konuşurken baltayı taşa vurmuş.
- B) Müdür, toplantıda pot kırmış, sözü hemen çevirmiş.
- C) Bir gaf yapmış olacak ki kulaklarına kadar kızardı.
- D) Bu yaramaz çocuk, yine ne çamlar devirmiş?
- E) Söyledikleriyle yaşlı adamın bam teline basmış.

12. (I) Bizim kültürümüzde çiçek çok sevilir. (II) Özellikle gülün albenisine insanlar gönül vermiştir. (III) Her bir çiçek ayrı bir anlam ifade etmektedir. (IV) Mesela portakal çiçeğinin ümit, lalenin ise sadakatsizlik anlamını ifade ettiği bilinir. (V) Hele bir sevdiğinizize bir demet çiçek hediye etseniz gözlerinin içi güler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde mecazlı söyleyişe yer verilmiştir?

- A) I. ve III. B) I. ve IV. C) II. ve V.
- D) III. ve IV. E) IV. ve V.

1. Türk romanında gerçek konuşma Hüseyin Rahmi ile başlar. Onda her tip insan ve her çeşit konuşma vardır. Hüseyin Rahmi'nin büyük gücü, tip yaratmayı bilmesidir. O, halkımızı ve hayatımızı tanıyan yazarlardandır. Tüm bunların yanında en önemli özelliği edebiyatımıza sokağı sokan sanatçı olarak anılmasıdır.

Bu parçada geçen "edebiyatımıza sokağı sokan sanatçı" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Geniş halk kitlelerine seslenmeyi amaçlamak
B) Kalemini, sokağın yaşantısını anlatmanın aracı kılmak
C) Yaşamı bütün zenginlikleriyle yansıtmak
D) Yapıtlarında halkın hoşlanacağı konuları seçmek
E) Yaşadığı ortamı yazıya dönüştürmek

2. Bu yazarımızın anı kitabı, bir kez okuduktan sonra diğer kitaplarının arasında yerini unutan kimselerde iz bırakmayacak, onu sindire sindire okuyup satırlarının altını çizenlerde ise sayfaların yankısı yıllarca devam edecektir.

Bu cümledeki "sayfaların yankısı yıllarca devam edecektir" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sınırlı bir okur kesimine seslenmesi
B) İnanırcılıktan uzak olması
C) Okur üzerinde etkisinin kalıcı olması
D) Olumlu bir izlenim uyandırması
E) Tekrar okuma isteği doğurması

3. Bilmem ama onun için sakalı ele vermiş, ---- diyorlar.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse altı çizili deyim, açıklanmış olur?

- A) bu yaşa gelmiş, hâlâ bir şey öğrenememiş,
B) başlangıçta çok iddialıymış, daha sonra yetersizliğini anlamış,
C) bilmediği işlere, yetkisi dışındaki konulara karışmıyormuş,
D) birilerinin emrine girmiş,
E) birilerinin koruyuculuğu altına girmiş,

4. Bireylerin ya da toplum içinde bir kesimin yoksulluğu ile ilgileniyoruz. Bütünün yoksulluğu üzerinde durmuyoruz. Açlığa, kursağın açlığına önemli diye bakıyoruz da daha büyük bir açlık olan ve ne kadar aç olunursa o kadar tok olduğu sanılan kafa açlığına dönüp bakmıyoruz bile.

Bu parçadaki altı çizili sözle eleştirilen durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Düşünmemekten kaynaklanan tutarsızlık
B) Bilimsel konulara karşı duyulan ilgisizlik
C) Kavrama ve anlama çabasındaki yetersizliğe duyarsızlık
D) Kitap okuma oranındaki düşüklük
E) Eğitim - öğretim düzenindeki bozukluk

5. Bu yazar, iyi romancı kimliğine sahip. Kimi anlatım ve yazım yanlışları, önemsiz kurgu kusurları olsa da romanın atlanamaz adları arasında yer edinmiş, saygınlık kazanmış biri.

Bu parçada geçen "romanın atlanamaz adları arasında yer edinmek" sözüyle yazarla ilgili anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Farklı bir yöntemle roman yazdığı
B) Önemli romancılardan biri olduğu
C) Yazdığı her romanla kendini aştığı
D) Romanlarında ilgi çekici konuları ele aldığı
E) Kusurlarını gizlemeyi başaramadığı

6. Denemelerinizin tümünde henüz yolunu bulamamış bir şairin yüreği çarpıyor. İç dünyanızdaki duygusal ve düşünsel birikim, şiir sanatının tekniği ve incelikleriyle birleştiği zaman bugünkü denemelerinizden çok daha güzellerini yazabileceksiniz.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Amacına ulaşamamak
B) Yöntemini belirleyememek
C) Ne anlatacağına karar verememek
D) Eksiklerini giderememek
E) Söyleminde inandırıcı olamamak

Sözcükte Anlam

7. Düşünce illetinden (!) kurtulabilmek için elinden geleni yapan, neredeyse beynini tırnaklarıyla kazımakta olan bir ülkede, düşünce ürünleri oluşturabilmek çok güç bir iş.

Bu cümlede geçen "beynini tırnaklarıyla kazımak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaratıcı düşünceye sahip olamamak
- B) Düşünceyi suç olmaktan çıkarmamak
- C) Zararlı olabilecek düşüncelerden kaçınmak
- D) Düşünceye karşı amansız bir savaşa girmek
- E) Düşünce özgürlüğüne izin vermemek

8. Haldun Taner ince bir alay, yarım bir gülümsemeyle; birtakım kuruntularımızın, zayıflıklarımızın, yanlışlarımızın altını çizerek.

Bu cümlede geçen "altını çizmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir konuda düşüncesini açıkça belirtmek
- B) İnanıncı gerekçeler ortaya koymak
- C) Bir durumun önemini belirtmek, üzerine dikkati çekmek
- D) Bir sözü söylemekten sakınmamak
- E) Sözün tutarlı ve mantıklı olduğunu ortaya koymak

9. Edebiyat cambazları, yeteneksizliğe sanat cilası vurmak konusunda ne denli ustalarsa "pazarlama" işinde de öylesine beceriklidirler. Bu alanda her birinin kendine özgü özel yöntemleri vardır. Ancak bir ortak nokta olarak hepsi de üçüncü sınıf eleştirmenleri, edebiyat simsarlarını avlamaya çalışır, övgüler yaptırırlar kendileri için.

Bu parçadaki altı çizili sözle parçada eleştirilen kişilerin hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Sanatsal niteliksizliği göz boyayarak örtmek
- B) Üstün yaratıcılık özelliği bulunmamak
- C) Bir şeyi yapma gücünden yoksun olmak
- D) Gerçekleri söylemeyip başkalarını aldatmak
- E) Gerekli bilgi ve anlama konusunda yetersiz olmak

10. Dillerinin altında buzdan bir hançer taşıyan insanlar vardır. Sinek gördü mü kaçırmayan kurbağa gibi onlar da avlarını görmeyiversinler, hızla çıkarırlar dillerini, yanlarındaki insanların en zayıf anlarında yakalarlar. Zımpara kâğıdı gibi kullanırlar yüreklerini.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Koşullarından şikâyet etmeyi alışkanlık hâline getirme
- B) Kendi kendine zarar verdiğinin farkında olmama
- C) İnsanları ilk fırsatta incitmekten kaçınmama
- D) Çevrelerinde fark ettikleri yanlışlıklardan yakınma
- E) Eleştirmekten ve eleştirilmekten hoşlanmama

11. Kimi zaman soyut kavramların görünür kılınması amacıyla bunların somut sözcüklerle dile getirildiği görülür. Buna "somutlaştırma" adı verilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "somutlaştırma" yapılmıştır?

- A) Beni karşısında görünce ağlamaya başladı.
- B) Çocukluğumda neler yaşadığımı bugün gibi hatırlıyorum.
- C) Göğe yükselen uzun servilerin altında otururduk.
- D) Arkadaşın, sınavlardan yüksek not alınca bu sıralar havalara uçuyor.
- E) Yün çorap giymekle ayaklarımı biraz olsun sıcak tutabiliyorum.

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde doğadan insana aktarma yapılmıştır?**

- A) Bu koskoca şehirde aklıktan ölecek değilim ya!
- B) Onlar gittikten sonra her yer تنها kaldı.
- C) Eleştirilere aldırıyor, hep pişkin davranıyor.
- D) Ölünceye kadar hır gür içinde mi yaşayalım?
- E) Bir hırçın rüzgâr, etekleri uçurup duruyor.

1. Öyle sanatçılar vardır ki gerek çağa ve gerekse bağlı olduğu sanat akımına imzasını atmıştır. Realizm denince aklımıza hemen Flaubert geliyor, Victor Hugo ve romantizm birlikte hatırlanıyor. Bu tür sanatçılar herkesi kendilerine benzetmişlerdir ama kendi kendilerine benzerler sadece.

Bu parçadaki altı çizili sözle sanatçıların anlatılmak istenen özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi alanında ün yapmak
B) Yeni bir yöntem başlatmak
C) Öncü ve özgün olmak
D) Var olan yönelimi sürdürmek
E) Yaptıkları beğenilen biri olmak

2. Dakikalarca süren alkışın ardından perde kapanınca sahnenin arkasına, bu gösteriye emek ve yürek verenleri kutlamaya gittim. Hepsinin soluğu var bu olayda. Tomurcuğun çiçeğe dönüşmesini kutluyorlar şimdi.

Bu parçada geçen "tomurcuğun çiçeğe dönüşmesi" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir iş için çok emek harcanması
B) Çalışmaların güzel bir sonuç vermesi
C) Çekilen sıkıntıların sona ermesi
D) Ortaya çıkan ürünün sıradan olması
E) Başarının herkesçe paylaşılması

3. Bireyin psikolojisini toplum gerçeğinden koparıp ayıramazsınız. İnsan, yaşadığı toplumun acılarına, umutlarına kayıtsız kalamaz. Herkes, kendinden ayrı, kendi dışında fakat kendisinin de bir parçası olduğu toplumun alın yazısı hakkında belli bir duygu taşır. Türkçedeki ---- deyiimiyle bireyle toplum arasındaki ilişki pek güzel somutlaşır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisinin getirilmesi uygundur?

- A) etle tırnak gibi
B) içli dışlı olmak
C) içtikleri su ayrı gitmemek
D) canciğer kuzu sarması
E) kambarsız düğün olmaz

4. Halkımız, günlük konuşmalarında deyimlere geniş yer verir. Söz gelimi içten sevmek, tüm sevgisini vermek anlamında gönül bağlamak; birini kendine âşık etme durumuna

I

gönlünü avlamak der. Birine, temiz ve derin duygu içinde

II

bir iyilik yapmayı gönlünden kopmak; isteyip de elde edemediği şeye karşı isteğinin sürmesini gönlü kalmak sözle-

III

riyle karşılar. Bir kimsenin gücenkliğini, uygun davranışlarla gidermeye çalışmanın karşılığı olarak da gönül vermek

IV

V

deyimini kullanır.

Bu parçadaki numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Kimi yazarlar, eserlerinde insanları yattıkları yerden kaldırmayı amaç edinmişlerdir. Bana göre de böyle bir gaye içerisine girmek doğrudur.

Bu parçada altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Toplumsal sorunlara ağırlık vermek
B) Toplumu bilinçlendirmeye çalışmak
C) Yerleşik zevkleri ve sanat anlayışlarını eleştirmek
D) İnsanların içinden geçenleri ortaya koymak
E) Kimsenin değinmeye cesaret edemediği şeyleri söylemek

6. Bu denemelerinizde şiirin ısıltıları var. Ama bu ısıltılar, şiir dilinden düzyazı diline kaydığınız zamanlar gölgede kalıyor. Şair kişiliğinizin izlerini taşıyan bu dizeler, küçük ayıklamalardan ve hafif bir makyaj yaptıktan sonra "şiir" adını almaya hak kazanabilir.

Bu parçada geçen, "hafif bir makyaj yapmak" sözüyle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirsel bir hava kazandırmak
B) Uyak ve ses tekrarlarıyla ahenk sağlamak
C) Söz sanatlarından arındırmak
D) Yazım hatalarını gidermek
E) Gerçekleri değiştirerek aktarmak

7. Belli bir durumu veya olayı özetlemek, ilgi çekici bir şekilde ifade etmek için deyimlere başvururuz. "Yol" sözcüğü birçok deyimde geçmektedir. Örneğin, istenilen bir davranışı kabul etmek için "yola gelmek", bir meseleye çare bulmaya çalışmak için "yol aramak", birini hayatımızdan çıkarmaya çalışmak için "yol göstermek", görgüsüzce davranmak için "yol iz bilmemek", hemen herkesin girip çıktığı yer mana-
sında da "yol geçen hanı" deyimlerini kullanırız.

Yukarıdaki altı çizili deyimlerin hangisi verilen anlamına uygun **değildir**?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. Çocukluğumdan beri düzenli bir şekilde kitap okurum. Her yaşıma kendine özgü kitaplarını okumuşumdur. Yazarların tarzlarını iyi bilirim. Bunca yılın birikimi sayesinde, bir kitabı okurken konu ve anlatımında kalem değişikliği yapabilmiş mi, yapamamış mı yazar, hemen anlarım.
Bu parçada geçen "kalem değişikliği yapabilmek" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Konu bütünlüğünü sağlayabilmek
B) Daha dikkatli ve titiz davranmak
C) Farklı türlerde başarı gösterebilmek
D) Yeni bir bakış açısı getirebilmek
E) Her yaşta okuyucuya seslenebilmek

9. Bir arkadaşımın bir dergide şiiri yayımlandı. Kendi şiirim yayımlanmış gibi sevindim. Şiiri okuyunca bu sevincim bir kat daha arttı; farklıydı, yeni bir sesteki şiiri. En güzeli de okuyanlar ben bu şiiri sanki yaşadım, diyordu. Sanırım çarpıcılığı da farklılığı da buradan kaynaklanıyordu.

Bu parçadaki altı çizili sözle şiirin anlatılmak istenen özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yapaylıktan uzak olması
B) Okurda gerçeklik duygusu uyandırması
C) Benzer duyguları etkileyici bir biçimde yansıtmaları
D) Yaşanmışlık izlenimi vermesi
E) Yerleşik şiir kalıplarının dışına çıkması

10. Siz, benim bu romanı çalakalem yazdığımı düşünüyorsanız aldanıyorsunuz.

Altı çizili sözün bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Biraz dinlenirsek işi daha kolay bitiririz.
B) Önüne konan yemeği soluk almadan yiyip bitirdi.
C) Onun için, çenesi düşük biri dedikleri kadar varmış.
D) Bu kitabı bitirince vakit geçirmeden ikincisine başlayacağını.
E) Köşe yazarları, bu konuda durmadan, gelişigüzel yazılar yazıyorlar.

11. Ben de diğer insanlar gibi olmak isterdim. Ne var ki ben sağıra yatamıyorum. Alinganim, kırılğanim. Her sözden bir şeyler çıkarmaya çalışıyorum. Bu da çoğu zaman olumsuz oluyor. Kendi kendime kuruntular icat ediyorum. Söylenen her sözün bana söylendiğini, yapılan her ima ile kastedilen kişinin ben olduğunu düşünüyorum. Ne yapayım, yanlış ama başka türlü elimden gelmiyor.

Kendisinden böyle söz eden bir kimseyi nitelendirmek için kullanabilecek en uygun söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Havadan sudan konuşmayı seven
B) Havadan nem kapan
C) Pireyi deve yapan
D) Başkalarının yönlendirmesine açık olan
E) Sevincini ve öfkelerini içine atan

12. Aşağıdakilerin hangisinde "açık" sözcüğü bir deyim içinde kullanılmıştır?

- A) Pencerelerin bu kadar saat açık kalmasına ne gerek var?
B) Herkesin anlayabileceği açık bir dil kullanmıştı yazar bu son kitabında.
C) Bunca harcamadan sonra bütçemiz bu ay epey açık verdi.
D) Dün gece kapıyı açık unutup yatmışız.
E) Hava alanına erken varabilmek için açık yolları tercih ettik.

1. Eleştiriye kapalı bir yazar olmadım hiçbir zaman. Yerinde yapılan eleştirilere kulak astım ve ben olmaktan çıkmadan yapmam gerekeni yaptım. Son yıllarda eleştiri yapacağım diye öyle haksızlıklar yapıyor ki kalem kırmayı düşünmüyorum değilim artık.

Yukarıdaki parçada yazar “kalem kıрма” sözüyle aşağıdakilerden hangisini anlatmaya çalışmaktadır?

- A) Yazmayı bırakma
- B) Tarzını değiştirme
- C) Eleştirilere sert tepkiler verme
- D) Eleştirilere aldatmadan yazma
- E) Yazmaya bir süre ara verme

2. Yazmaya yeni başladım. Yıllardır tek hayalim bir kitap yazmaktı. Yeterli donanıma sahip olduğumu düşündüğüm an başlayacaktım yazmaya. Şimdi ilk kitabım elimde. Şöyle bir okudum da temayı işlerken fark etmeden âdeta mendil üzerine ilmek ilmek kendimi işlemişim.

Yukarıdaki parçada “mendil üzerine ilmek ilmek kendimi işlemişim” sözüyle yazar aşağıdakilerden hangisini anlatmak istemektedir?

- A) Dikkat çekici bir konu işlediğini
- B) Yaşamını kitabına yansıttığını
- C) Farklı karakterlere yer verdiğini
- D) Övgü alabilecek bir kitap yazdığını
- E) Yaptığı işi kendinin de beğendiğini

3. Günümüz okuru, eline aldığı eseri, etrafına toplanan kimse- lere sesli olarak okumuyor artık. Ya odasına çekilerek ya da koltuğuna kurularak okumayı tercih ediyor. Bu durum, kültü- rel şartların değişmesine ve teknolojik gelişmelere bağlanabi- lir. “Biz”in yerini “ben”in alması da bu değişmeyi hazırlayan koşullar arasında sayılabilir.

Bu parçada geçen “biz”in yerini “ben”in alması” sözüyle an- latılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bireyler arasındaki iletişimin kopması
- B) Başkalarını önemsememe tutumunun yaygınlaşması
- C) Çeşitli alanlardaki gelişmelerin birbirini etkilemesi
- D) Ailenin toplumsal bir birim olmaktan çıkması
- E) Toplumsal sorunların değil, bireysel sorunların öncelikli olması

4. Aşağıdaki cümlelerden hangisinin sonundaki açıklama, cümledeki altı çizili sözle anlamca uyusmamaktadır?

- A) Doğal çevreyi korumak için öncelikle hangi adımların atıl- ması gerektiği üzerinde duruldu. (nelerin yapılması)
- B) Bir süredir tartışılan bu konu artık sıcaklığını yitirmiş, yeni sorunlar ortaya atılmıştı. (önemini kaybetmiş)
- C) Yapılan bir yanlış, o güne dek yapılmış bütün doğruları yok etmişti. (ortadan kaldırmış)
- D) Yapılması düşünülen değişikliklerden, henüz kesinlik ka- zanamadığı için üstü kapalı bir biçimde söz etti. (tartışma- ya açık)
- E) Bu tür tatsız olaylar, kişilerin birbirine olan güveninin sar- sılmasına yol açar. (hoşa gitmeyen, can sıkıcı durumlar)

5. Uzun zamandır aynı yazarın eserlerini okuyorum. Bu yazarı okumaya başladığımda yazarın anlatımı dikkatimi çok çek- mişti. Bu nedenle ikinci bir kitabını daha okumaya karar ver- dim. Ardından üçüncü, dördüncü... Hangi kitabını okursam okuyayım yazar her seferinde dünyaya farklı bir pencereden bakmamı sağlıyor ve bu bana inanılmaz keyif veriyordu.

Yazar, “dünyaya farklı pencereden bakmamı sağlıyor” sö- züyle, sözünü ettiği sanatçının hangi özelliğini vurgula- maya çalışmıştır?

- A) Her seferinde ayrı bir konu seçtiğini
- B) Okurun bakış açısını zenginleştirdiğini
- C) İnsanlar üzerinde olumlu etkiler yarattığını
- D) Okuru deneyimlerinden yararlandığını
- E) Farklı ülkelerden ve insanlardan söz ettiğini

6. Kitapta, özellikle sonlara doğru yoğunlaşan bir hava var. Kimi zaman saçmalayan, serseri bir gemi gibi yalpalaya yalpalaya giden ama kimi zaman da deyim yerindeyse, ---- yerli yerin- de, etkili bir anlatımı var.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse düşünce farklı bir anlam kazanır?

- A) bam teline dokunan
- B) hedefi bulan
- C) taşı gediğine koyan
- D) tam on ikiden vuran
- E) insanı caneviden yakalayan

7. Tek kelimeyle anlatılabilecek bir kavramı birden çok sözcükle anlatmaya "dolaylama" adı verilir.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "dolaylama" yapılmıştır?

- A) Uzmanlar bazı çizgi filmleri şiddet içerikli oldukları için tavsiye etmiyor.
- B) Kelebeklerin zengin yaşam alanlarından biri olan Kaçkar Dağları âdetâ bir kelebek cennetidir.
- C) Piramitler ülkesine yaptığımız yolculukta Arapça bilmem, işimize çok yaradı.
- D) Gelişmiş ülkelerde sigarayı bırakma çalışmaları olumlu sonuçlar veriyor.
- E) Ardıç; keçi otlatılması, aşırı kesim ve ardıç kuşunun avlanması nedeniyle giderek yok olmaktadır.

8. Anadolu'nun küçük bir kasabasında bitirdim liseyi. Bitirdiğim yıl İstanbul'da bir üniversiteyi kazandım. Bu kasabadan ayrılacağım için hem mutluydum hem de hüzünlü. O koskoca şehirde nasıl yaşayacaktım, bunu düşünüyordum. İstanbul'a geldikten bir ay sonra bu kaygımda ne kadar haklı olduğumu gördüm. Ben buradaki insanlarla aynı yolda yürüyemiyordum.

Bu parçadaki "aynı yolda yürüyememek" sözü aşağıdakilerden hangisini karşılamaz?

- A) Hayata bakış açıları farklı olmak
- B) İletişim sağlayamamak
- C) Farklı zevklere sahip olmak
- D) Fikirlerde örtüşmemek
- E) Başkalarına güven duymamak

9. Şiirlerinde öyle ağız kalabalığı yapıyordu ki şiirden anlayan hiç kimse onun şiirlerini okumuyordu.

Bu cümledeki "ağız kalabalığı yapmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dizelerde argo kelimelerin yer alması
- B) İmgeli sözlere yer verilmesi
- C) Anlamdan yoksun olması
- D) İşlenen temaların aynı olması
- E) Gereksiz sözler içermesi

10. Türkçenin çağdaşlaşmasını isteyen herkes gibi ben de gözü-mü kırpmadan Türk gençlerinin, bilgi çağına uygun bireyler olarak yetiştirilmeleri gerektiği konusundaki yazınızın altına imzama atarım.

Bu cümlede geçen "altına imza atmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir düşüncüyü kanıta dayandırmak
- B) Bir şeyin gerçekleşmesine engel olmamak
- C) Bir konudaki düşüncüyü onayladığını belirtmek
- D) Düşüncenin özgürce dile getirilmesini savunmak
- E) Çağdaşlaşma konusunda duyarlı olmak

11. "Ailesinin karşısında bana söylediği ne varsa tam tersini konuştum, anlayacağınız ----."

Bu cümle aşağıdakilerin hangisiyle sürdürülürse cümle-nin anlamı en uygun biçimde tamamlanmış olur?

- A) sözcükleri ağızda sakız gibi çiğnedi
- B) ağız eğdi
- C) ağız kalabalığı yaptı
- D) ağız değiştirdi
- E) ağız aradı

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "boş" sözcüğü "gereksiz, manasız" anlamında kullanılmıştır?**

- A) Evdeki boş su şişelerini çöpe attı.
- B) Bu saatten sonra ne söylersen söyle, boş benim için.
- C) Boş vakitlerini kitap okuyarak değerlendirmelisin.
- D) Salon o kadar büyüktü ki eşyalar yerleştirildiğinde dahi boş görünüyordu ortalık.
- E) Kitapta not alabilmemiz için boş sayfalar bulunuyordu.

1. Şiir, bir anlamda dünyayı; anlatımı daraltarak yansıtmaya sanatıdır. Bunun için şiirle uzun süre uğraşmak gerekir. Bütün zamanınızı onun için kullanmalı, bırakıp bırakıp onu tekrar ele almalısınız. Hep söylenir, şiir kıskançtır; başka uğraş kabul etmez diye.

Bu parçada geçen “anlatımı daraltma” sözü, aşağıdakilerden hangisiyle ilgili değildir?

- A) Sözcükleri tutumlu kullanma
- B) Belli konuları ele alma
- C) Şiirde anlam yoğunluğu yaratma
- D) Gereksiz sözcüklerden kaçınma
- E) Az ve öz sözle anlatma

2. Benim için her hayat yazılmaya değer değildir. Sıradan şartlarda akan bir hayattan niye söz edeyim? Bir hikâye, anlatıldığında beklenen etkiyi yaratabilmeli. Benim bir hikâyeyi yazmam için onun içimdeki bir tele değmesi gerek.

Bu parçada geçen “içimdeki bir tele değmek” sözüyle yazar, hikâyenin hangi özelliğini anlatmak istemiştir?

- A) Üstünde olumlu bir izlenim bırakma
- B) Hayal gücünü harekete geçirme
- C) Olağanüstü durumları yansıtmaya
- D) Düşünce dünyasını geliştirme
- E) Duygusal açıdan etkileyici olma

3. Genç şair yürekli olmak zorundadır. Nâzım Hikmet yürekli olduğu için, kendi sesiyle, yeni şiiriyle dönemini sarsmış, bir hoş sadâ bırakmış. Orhan Veli, Melih Cevdet ve Oktay Rifat'ın çıkışlarının ne denli büyük bir yüreklilik olduğunu, işin başındaki her genç şair, şiir tarihinden iyice öğrenmelidir. Fazıl Hüsnü'nün, Behçet Necatigil'in yürekli çıkışları ve sonuna dek süren tavırları, sese ses ekleme ve sonsuz şiir yankılanmasına ulanmanın yolunu, yordamını gösteriyor.

Bu parçada geçen “bu roman, günümüzle arasına yüzyıllardan bir duvar örmüş” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ünü geniş kitlelere ulaşma
- B) Şiirsel birikime katılma ve katkı sağlama
- C) Gerçekleri yüksek sesle dile getirme
- D) Kendinden öncekileri aşmaya çalışma
- E) Kendine özgü bir şiir anlayışı geliştirme

4. Yazar, anlatısını inceliklerle örmeyi çok iyi biliyor. Sözcükleri bir kuyumcu titizliğiyle işliyor. Ama en önemli özelliği şu: Görüşlerini satır arası göndermelerle bildirmek konusundaki başarısı. Uyanık okur, yine de bu imâları sezebiliyor.

Bu parçada geçen altı çizili sözle, sözü edilen yazarın hangi özelliği anlatılmak istenmiştir?

- A) Soyut ve anlaşılmaz şeyler söylemek
- B) Okuyucuyu merak içinde bırakmak
- C) Belirli bir dil anlayışından yoksun olmak
- D) Okurunu belli bir düşünceye yönlendirmek
- E) Düşüncelerini üstü kapalı olarak iletmek

5. Onda, karikatür hevesi pek genç yaşta bir tutkuya dönüştü; hayatının yörüngesini çizdi. Benliğinden fıskıran bir itici güçle her şeye karikatür açısından bakmak gibi bir özelliği vardı. O bakışın içinde, gördüğünü çizgiye dönüştüren bir ikinci açı mı var diye merak ederdim.

Bu parçada geçen altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İlgi alanı yalnızca çizgiyle sınırlı olmak
- B) Düş gücüne dayalı ürünler ortaya koymak
- C) Olaylara, nesnelere çizer bakışıyla yaklaşmak
- D) Yaşananlara çok boyutlu bakmak
- E) Yaşamın gülünç yanlarını ön plana çıkarmak

6. 1950'li yıllarda yazılmış bir romanı hakkını vererek anlamak, günümüz gençliği için neredeyse imkânsız. O yıllarda kullanılan dille aramızda uçurumlar oluştu. “Münekkit, teşrif, intibak” gibi sözcükler artık genel kullanımda yer almıyor. Bu romandaki kahramanlar da böyle bir dil kullanıyor. Bugün yazılmasına karşın bu roman, günümüzle arasına yüzyıllardan bir duvar örmüş gibi, sesini kimseye duyuramıyor.

Bu parçada geçen “bu roman, günümüzle arasına yüzyıllardan bir duvar örmüş” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünle bugünü bir arada yansıtmayı
- B) Eski kullanımları bir kenara bırakarak yenilik araması
- C) Dildeki değişim ve gelişimlere ayak uyduramaması
- D) Artık konusunun çekiciliğinin kalmaması
- E) Türk dilinin gelişim evresini yansıtmayı

7. İstanbul, yeryüzünün önemli kentlerinden biri. Tarihî mirası günümüze taşıması kadar, tarihsel olaylara, tarihin önemli dönemeçlerine tanıklık etmesiyle de bu yanını hep korumuş bir kent. Yok etme eğiliminin bu denli baskın olduğu günümüzde kentin kültürel kimliğini yitirmeye yüz tutması üzücü. Bu kaygı herkesi düşündürmeli.

Bu parçadaki altı çizili sözle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kentin geçmişine özgü niteliklerin tümüyle yok olması
- B) Bir yeri tanıtmaya yarayan belirtilerin zamanla büsbütün değişmesi
- C) Bir yere ait değerlerin ortadan kalkmak üzere olması
- D) Kentin geçmişten gelen değerlerinin koruma altına alınmaması
- E) Kentin unutulmuş güzelliklerinin canlandırılmaması

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir sözcüğün benzetme amacı güdülmeden başka bir sözcük yerine kullanılması-na örnek yoktur?

- A) Depreme bütün Türkiye ağıladı.
- B) Kavgayı duyan apartman ne oluyor diye balkona çıktı.
- C) Bu şairi okuduktan sonra aşka bakış açım değişti.
- D) Yunanistan ekonomik krizden nasıl kurtulacağını düşünüyor bugünlerde.
- E) Ağaçlar bir aya kalmaz yapraklarını dökmeye başladılar.

9. Bende çocukluğumdan kalma bir alışkanlık vardır, her nesneye bir renk verme gibi. Bunlar o nesnenin niteliğine göre bir de olabilir birçok da. Yazarlara da renkler verip onları öyle tanımaya çalışıyorum. Bazen renk cümbüşü içinde kalanlar oluyor hiç aklımdan çıkaramadığım. Bazen de hiç renk veremediğim, renksiz yazarlar oluyor çarçabuk unuttuğum. Bu yazar da öyle olacak galiba, ona özgü bir renk bulamadım çünkü.

Bu parçada geçen “renksiz yazarlar” sözüyle yazarların hangi yönü vurgulanmak istenmiştir?

- A) Hayal gücünden yoksun oluşları
- B) Anlatımlarının oldukça soyut olması
- C) Göze çarpıcı niteliklerinin bulunmaması
- D) Belirli konuların dışına çıkmamaları
- E) Okuyucunun merakını kamçılayamamaları

10. I. Yeni şairleri, kendilerinden önceki şiiri inkâr edip küçümseme ve alaya alma eğilimindeydiler. Bunlar sıfırdan başlayacak ve şiiri Batılı bir Türk şiirine götüreceklerdi. Bu yanlış çıkış noktası, onları kendilerinden önceki şiir yenileyicilerine iyice yaklaştırmaktaydı. Bunların kusuru, Batı’dan aktarma bir yöntemi tepeden inme bir anlayışla kendi koşullarımıza uydurmaktı. Bu koşulların bir toplum ve sanat geleneğinin estetik ve toplumsal yüküyle dolu olduğunu hesaba katmadan yapıyorlardı bunu. Onlar da öncekiler gibi “bileşim” yerine “öykünme” yoluna gitmişler, ulusal koşulların etkisiyle hareket noktalarını yitirip bir süre sonra da kendi kendilerinin uzağına düşerek ufulanmışlardı.

Bu parçadaki altı çizili sözlerle anlatılmak istenen aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

- A) İlk söylediğinden uzaklaşmak – amacından sapmak
- B) Boş yere uğraşmak – dileğini gerçekleştirememek
- C) Öz güveni sarsılmak – kendine yabancılaşmak
- D) Ne aradığını bilememek – gerçeklikten ayrılmak
- E) Niteliği göz ardı etmek – inancı yok olmak

11. Bir işin kısa sürede, zamanında yapıldığını anlatmak için “göz açıp kapayıncaya kadar”, birinin başka bir iş yapmasına fırsat vermemeyi anlatmak için “göz açtırmamak” deriz.

I

Gösterişle aldatmayı “göz boyamak” deyiimiyle karşılarız.

II

“Göze girmek” deyiimiyle davranış ve yetenekleriyle ilgi ve

III

önem kazanmayı anlatmak isteriz. Herkesin gözü önünde, belli ve apaçık olan bir durumu da “göz göze gelmek”

IV

deyiimiyle karşılarız.

V

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

1. Bir zamanların şirin kıyı köyleri yok artık. Hepsi devasa birer kente dönüştü. İtir kokulu makilikler birer çöplük oldu. Gök yüzüne bakıp da yıldızların bir o yana bir bu yana savrulmaları, ay ışığının denize vururken çıkardığı sesi bile duyabildiğimiz sessizlikler çocuklarımıza anlatacağımız birer anı artık. Bugünkü anlamıyla turizm adına ülkemizde yapılan yanlışların su götürür yeri kalmadı.

Bu parçadaki altı çizili sözle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gerçekliği ile ilgili kuşku duyulan
- B) Başka bir yoruma açık olmayan
- C) Kanıtlanması oldukça güç olan
- D) Gerektiği kadar üzerinde durulmayan
- E) Bir durum için yeterince anlaşılmayan

2. Eleştirel düşünceden yoksun kişilerin davranışlarına yığinsal düşünüş, daha açıkçası sürü içgüdüsü yön verir. Böylelerinin coşkuları da tutkuları da yığinsaldır. Böyleleri sorgulamadan ezberledikleri düşüncelere karşı çıkan kişileri bilinçsizce susturmanın yolunu ararlar.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen kişilerin altı çizili sözle eleştirilen yönlerinden biri değildir?

- A) Neyi, neden yaptıklarının ayırmasına varamamaları
- B) Karar verme ve farklı düşünme gibi yetileri geliştirememeleri
- C) Düşüncelerini canlı ve etkili bir biçimde anlatamamaları
- D) Tutum ve tavırlarını bilinçli bir biçimde şekillendirememeleri
- E) Farklı bakış açılarına sahip olmaktansa düşünce kalıplarına sahip olmayı yeğlemeleri

3. Okuma alışkanlığı edinmeyen biri kendi daracık dünyasının kabuğunu kırmak konusunda başarılı olabilir mi? Böyle biri milyonlar içinde bile olsa yalnız değil midir? Şu kısacık ömürde asıl amaç, başkalarının duygularına ortak olmak, daha çok düşünceye ulaşmak değil mi? Bunun da aracı bize zengin evrenler sunan kitaplardan başka ne olabilir?

Bu parçadaki altı çizili sözle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bilgi, kavrayış ve anlayış yönünden olgunlaşmak
- B) Görüş alanını olumlu bir çizgide geliştirmek
- C) Giderek sağlıklı düşünebilir olmak
- D) İçinde bulunduğu ortamdan yakınmak
- E) Belirlenmiş bir duygu, düşünce ve hayal aleminden kurtulmak

4. Kendilerini aşmak isteyen kişilerimiz pek yok. En iyileri bile yetiniveriyorlar edindikleri bir parça bilgi ile. Onunla kurum satmaya kalkıyorlar.

Bu parçada geçen "kurum satmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Başkalarını küçümsemek
- B) Böbürlenmek, büyülenmek
- C) Kendini yeterli görmek
- D) İsteddiği gibi davranmak
- E) Çok nazlı davranmak

5. Aşağıda anlamı verilen sözcüklerden hangisi, ayraç içindeki cümlede, bu anlama uygun olarak kullanılmamıştır?

- A) *Akmak*: Art arda, toplu olarak gitmek. (İnsanlar omuz omuza Anıtkabir'e doğru akıyordu.)
- B) *Aktarmak*: İletmek, bildirmek. (Diller düşüncelerimizi başkalarına aktarmamızı sağlar.)
- C) *Aratmak*: Yokluğunu hissettirmek. (Gelen, gideni aratır; sözü kimi durumlarda geçerlidir.)
- D) *Andırmak*: Benzer yanları bulunmak. (Bu göl, girinti ve çıkıntılarıyla İstanbul Boğazı'nı andırıyordu.)
- E) *Almak*: Satın almak. ("Sağ elinin çevik hareketiyle başındaki şapkayı çekip aldı.)

6. Gazeteci günü, günceli yaşayan insandır. Çoğu zaman da yazdıklarıyla yaşadıkları iç içedir. Tedirgin edici, çekici, merak uyandırıcıdır işi. Bu yüzden gazetecilik bu işi yapanın yakasını bırakmaz. Nasıl vazgeçilebilir hayatın nabzını tutmaktan, bunu kitlelere ulaştırmaktan?

Bu parçada geçen "hayatın nabzını tutmak" sözüyle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşamın tedirginliğini yansıtmak
- B) Yaşama iyimser yaklaşmak
- C) Etkilendiği olayları dile getirmek
- D) Toplumun eğilimini anlamaya çalışmak
- E) Halka düşüncelerini benimsetmek

7. Cumhuriyet Dönemi şiirimiz, genelde bir tepkiler şiiridir. Heceler'e tepkiyle Garip doğmuş, tepkiselliği nedeniyle tepkinin etkisini bulması açısından aşırıya kaçmış,----. İkinci Yeni de yine tepkiyle doğmuş, anlamsızlığın, saçmalığın imge mezarlığına gömülmüştür.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdaki deyimlerden hangisinin getirilmesi uygundur?

- A) kılı kırk yarmıştır
- B) habbeyi kubbe yapmıştır
- C) yangına gaz yağı taşımıştır
- D) kantarın topuzunu kaçırmıştır
- E) ıçığını cıcığını çıkarmıştır

8. Kişiyi tanımadan kişinin kültür düzeyini bilmeden ona kitap salık veren, hastayı görmeden reçete yazan doktora benzer. Bu yöntemle yazılan ilaçlar hastada ters etkiler yapabilir. Aynı şekilde önerdiğiniz kitap, onu okuyanın düzeyiyle doğru orantılı değilse kaş yapayım derken göz çıkarırsınız.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir yandan iyilik, bir yandan da onu hiçe indirecek kötülük yapmak
- B) Küçük bir iyilik yapayım derken büyük zarar vermek
- C) Bir kimseye yaptığı işte çok güçlük çıkarmak
- D) Bir işi yoluna koymak için çözüm yolu bulamamak
- E) Sakıncaları eşit olan iki karşıt durumdan birine karar verememek

9. O güzel sanat abideleri, kısa süre içinde zamanın zulmüne uğramışçasına eskiyecekler, köhneleşeceklerdi. Meğer taşın mermerin bir ruhu varmış da şimdi uçup gitmiş gibi her birisi farklı bir dille konuşan o tarihî binalar aniden dilsiz olmuşlar, kadavralaşmışlar, ifadelerini kaybetmişlerdi.

Bu parçadaki altı çizili sözcükte tarihî binalar hakkında anlatılmak istenen durum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Parıldama
- B) Küçülme
- C) Anlamsızlaşma
- D) Esmerleşme
- E) Kaybolma

10. Sinsi akşamlar kandırır beni

Bu gece döneceğini söyleyerek

Yukarıdaki dizelerde "akşam" sözcüğüyle yapılan anlam olayı aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Kör bir kurşun seker de ne olur ne olmaz.
- B) Bu sert tavırlarına katlanamıyorum artık.
- C) Ninemin tatlı sesiyle uyandım bu sabah.
- D) Sararan yapraklar sonbaharla birlikte dökülmeye başladı.
- E) Olayın içyüzü sonradan anlaşıldı.

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yansımadan türeyen bir sözcük bulunmamaktadır?**

- A) Patlamalar yüzünden insanlar evlerinden çıkamaz hâle geldi.
- B) Salon kapısı epey gıcırıyor, yağlamak gerekiyor bu kapıyı.
- C) İçeriden gelen fısıltılar yüzünden okuduğum kitaba kendimi veremiyordum.
- D) Dükkanın camlarının kırılmasıyla inanılmaz bir ses duyduk.
- E) Eve geldiğimde küçücük bir kedi, miyavlayarak ayaklarıma dolanmaya başladı.

1. İnsan bir yerde durup kendini dinlemeli. Geçmiş yıllara bakmalı. Aştığı yola... Günün koşullarının dışına çıkmalı. Başkalarının yerine koymalı kendini. Kendine bakarken duygularını işe karıştırmamalı. Kendi dışından kendini seyredebilmeli. Bir çekidüzen vermeli kendine.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kendi gerçeğiyle yüzleşmekten korkmamak
B) Yaptıkları ile ilgili öz eleştiriden kaçınmamak
C) Tutum ve davranışlarına özen göstermek
D) Kendine dönük değerlendirmede nesnel davranmak
E) Söz ve davranışlarının doğruluğu üzerine düşünmek

2. Yazarın bu öykülerinde İstanbul'da yaşayan kırık hayatlar, kuytu bucak insanlar başarılı bir biçimde yansıtılmış. Öykülerinin neredeyse tümünün ağırlık noktası insanın toplumun içindeki değersizliğine dayanır. Belli bir kader çizgisine mahkum olmuş kişileri yazar.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İşsiz güçsüz, boş gezen
B) Beklediği sonucu alamamış
C) Elindekiyle yetinmeye çalışan
D) Üzgün, pek göze çarpmayan
E) Ürkek davranışlarda bulunan

3. Bugünlerde, futbolcu olmayı aklına koymuş.

Bu cümledeki altı çizili deyimın anlamı, aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Kafasında bir düşünce doğmak
B) Bir şeyi yapmaya kesin karar vermek
C) Bir şeyi yapmayı düşünmek, tasarlamak
D) Üzerine düştüğü konudan başka bir şey düşünemez olmak
E) Daha önce düşünmemiş olduğu bir şeyi birden yapmaya karar vermek

4. İnsanın sorunlarına değinen bir yazar olmak için önce kendi coğrafyamızı, Anadolu'yu, tanımak gerekir. İnsanımızı tanımak... Halkla birlikte olabilmek... Bazılarına bu güç işte. Kolay olan dudak bükme,

I
küçümsemek, hor görmek, hafife almak, yok saymaktır.
II III IV V

Bunlar yapıldı, yapılıyor da. Ancak adı ülke sınırlarını aşan gerçek sanatçılarımız, dünyaya hep insanımızın hikâyelerini anlatanlar oldu.

Bu parçadaki altı çizili sözlerden hangisi anlamca ötekilerden farklıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. Balık için deniz neyse şiir için de dergi odur, denebilir. Ne yazık ki 1980'lerin dergilerinde şiiirler akvaryuma alındı hep.

Bu cümledeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirde belirli konuların ele alınması
B) Şiirdeki atılımın yavaşlaması
C) Şiirsel başarıların azalması
D) Şiirin amacından sapıtırılması
E) Şiirin yapay bir ortamda sınırlanması

6. Yazı dili, konuşma dili gibi değil. Hata, göze daha çok batıyor yazı dilinde. Hatayı gizlemek de pek mümkün olmuyor. Oysa konuşma dilinde jestler, mimikler anlatımı tamamlayabiliyor, eksikleri gideriyor. Bu durum, yazı dili için geçerli değil.

Bu parçada geçen "göze daha çok batmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kolaylıkla fark edilmek
B) Yakışıklı görünmek
C) Farkına varılmamak
D) Dalgınlıkla görülmemek
E) İnsanı tedirgin etmek

7. Henüz penceremizi başka yazarlara, başka dünyalara açmamışken Sait Faik bizler için büyük hikâyeciydi. Üstelik hikâyeciliğimiz, altın günlerini yaşadığında tartışmasız birinci addı.

Bu parçada geçen "penceremizi başka yazarlara, başka dünyalara açmamak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Gün geçtikçe deneyim kazanmak
- B) Durumları anlamaya çalışmak
- C) Dünyada neler olduğunu anlamamak
- D) Çevresinde olup bitenlerden habersiz olmak
- E) Bilgisini ve okumalarını çeşitlendirmemek

8. Bu sanatçımızda "arabesk" denemezse bile yalnızlığın ve yığınlığın bir hüznün müziğiyle derinleştirildiği, mutsuzluğun bir yaşam biçimine dönüştürüldüğü, karamsar bir müziğe tanık oluyoruz. Bir başka deyişle o, sevinci ve umudu yaşamda yükselten çizgisini, eski çizgisini terk etti, döneme uydu, demek ağır olur belki ama döneme kafa tutmadı. İşte bu, açık!

Bu parçada geçen "döneme kafa tutmamak" sözüyle anlatılmak istenen, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yerleşik anlayışa boyun eğmek
- B) Yanlış olsa da bir tutumu sürdürmek
- C) Gerçeklere aykırı bir yol izlemek
- D) Her şeyi körü körüne kabullenmek
- E) Belirli kalıpların içinde kalmak

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde ad aktarması yapılmıştır?

- A) O günlerde her şey umulmaz bir çabuklukla yoluna girdi.
- B) Savaşların yıkımdan başka bir sonuç getirmediğini dünya ne zaman anlayacak.
- C) Fırat artık dağlardan kopup çağıl çağıl köpürmüyor.
- D) Soluk esmer renkli, çakır gözlü, ağır tavırlı, az konuşur bir delikanlıydı.
- E) Birdenbire ovaların sessizliği içinde dalga dalga yükselen bir türkü duyuldu.

10. ---- deyimi başka dillerde var mıdır, bilmiyorum. Tam böyle olmasa da bir karşılığı vardır şüphesiz. Okulda hem müzik dersimizi veren hem de revire bakan hocamızın lâkabıydı. Zayıf bir adamdı, yüzünden iskeleti okunurdu. Epeydir kullanmamışım deyimi. Dün, bir kahve taraçasında, tam önümde oturan kadını görünce dipten yüzeye vuruverdi. Düpedüz ayağa kalkmış bir mumyayı andırıyordu gövdesi. Derisiyle kemikleri arasında başka bir tabaka yoktu sanki.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki deyimlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Bostan korkuluğu
- B) Canlı cenaze
- C) Kuru kütük
- D) Eciş bücüş
- E) Geniş karınlı

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük çıkarılınca anlamda daralma olur?

- A) Kulağına eğilerek sessizce bir şeyler fısıldadı.
- B) Sanatçının, kimliğini bulmada içinde yetiştirdiği ortamın rolü oldukça önemlidir.
- C) Yine bir gün o kızı, geçen yıl gördüğü incirlikte bir daha gördü.
- D) Gelirken yanında birkaç günlük ekmeğini, katığını da köyden getirirdi.
- E) Gençlerden biri sığağa dayanamayıp ansızın bayılıverdi.

12. Geçen yıl beyaz perdede gösterime giren bu film, şimdi televizyonlarda yayımlanıyor.

Yukarıdaki altı çizili sözle yapılan anlam olayı aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Köroğlu doğru söylüyor: Delikli demir çıktı, mertlik bozuldu.
- B) İstanbul'a taşınmayı kafasına koymuş bir kere.
- C) Ekonomiyi girdiği dar boğazdan çıkarmak için yeni formler arıyor.
- D) İri iri gözleriyle beni süzüyordu uzun zamandan beri.
- E) Son yıllarda biz de sinema alanında önemli başarılar elde ettik.

1. Yüksel Pazarkaya, ülkemizde eşine az rastlanan (ender görülen) I
bir titizlikle, Rainer Maria Rilke'nin tüm şiirlerini toplam on iki kitap
hâlinde dilimize kazandırdı. Bu külliyyat (toplu eserler), Rilke'nin II
yazın çalışmalarını içeren Kâmuran Şipal çevirileriyle birlikte
değerlendirildiğinde (aynı kitapta toplandığında) önemli bir III
kazanım niteliğinde. Çeviri eylemi, çoğu kez (genellikle), farklı IV
kültürler arasında köprü kurmakla (bağ oluşturmakla) kalmıyor, V
Yeni imgesel yorumların kapısını da aralayabiliyor.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı parantez () içinde verilen açıklamayla uyusmamaktadır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(TYT)

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen durum, "içi içine sığmamak" deyimine uyusmamaktadır?
- A) Çocuk, babasının elindeki oyuncayı görünce avuçlarını birbirine vura vura ona koştu.
- B) Yerinde duramıyor, ne zaman gelecekler diye gözlerini saatten bir an olsun ayıramıyordu.
- C) Okullar kapandıktan sonra ailesiyle geziye çıkacağı günü ipe çekiyordu.
- D) Uzun bir süredir amirine söylemek isteyip de söyleyemedikleri için fırsat kolluyordu.
- E) Kalabalığın içinde gözleri ona ilişince kalbi yerinden çıkacak gibi atmaya başladı.

(YGS)

3. Kimi filmlerde klişe bir sahne (basmakalıp bir görüntü) vardır: I
Daktilosunun başına oturup yaratma sancıları çeken (bir şey üret- II
meye çabalayan) bir yazar... Bu sahnede aktör, aklındakileri bir an evvel dışarı vurmak (yazıya dökmek) için daktiloya heyecanla be- III
yaz bir kâğıt takar. Tuşların sert sesleri eşliğinde birkaç satır yazar. Bu arada, yardım umarcasına (ne yapacağını bilmeden) kahvesin- IV
den birkaç yudum alır. Yazdıklarının içine sinmediği (yazdıklarından V
hoşnut olmadığı) yüzündeki ifadeden anlaşılır.

Bu parçadaki numaralanmış sözlerden hangisinin anlamı, başka içindeki sözün anlamıyla örtüşmemektedir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(YGS)

4. Bilim ve toplum hayatındaki gelişmeler, şairleri kendi şiir sözlüklerini genişletmeye mecbur kılmıştı. Bu değişimin yarattığı yaşam tarzı, dünyayı şiir içinde yeniden kurmak isteyen şairlere, eskimiş imgelerden yararlanma imkânını kapatmıştı. Öte yandan çağlarının gerisinde kalmakta ısrar eden şairlerin kendi kişisel şiir sözlükleriyle ilgili bir problemleri zaten yoktu.

Bu parçada geçen "şairlerin kendi şiir sözlüklerini genişletmesi" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her sözcüğe farklı anlamlar yüklemesi
B) Kullandığı sözcüklerle çağını peşinden sürüklemesi
C) Yeni imgelerle anlatımını zenginleştirmesi
D) İmge üretmek için sözlüklerden yararlanması
E) Özgün düşünce dünyasını şiirine taşıması

(YGS)

5. Dünya çapındaki bazı çevre sorunları, ---- ilkesine en açık kanıtları sunuyor. Karadeniz'in öbür tarafında, Kiev civarında kurulan nükleer reaktör, İzmir'deki çay tiryakisini neden ilgilendirsin? Ama ilgilendiriyor. Tropik ormanların tahribi, ozon tabakasının incilmesi ve sera etkisi ---- değil midir?

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

- A) dünyanın değişimi - artık hemen hepimizin bildiği tehditler
B) doğanın bütünselliği - tüm dünya insanların ortak sorunu
C) evrenimizin hassaslığı - üzerine konuşulmaya değer konular
D) kelebek etkisi - Türkiye'de de karşılaştığımız problemler
E) hassas ayarlar - doğanın sonsuz cömertliğinin sonuçları

(AYT)

6. Son zamanlarda genç yetişkin edebiyatının hızla filizlendiği I
söylenebilir. J. K. Rowling'in *Harry Potter* kitaplarıyla canlanan II
ve S. Meyer'in *Alacakaranlık* serisinin, kelimenin tam anlamıyla parlattığı kahramanlarla devam eden süreç, özellikle III
S. Collins'in *Açlık Oyunları*'yla taçlandırdığı yoldan ilerliyor. IV
Bu sürece yüksek bütçeli ve beyaz perdenin genç yıldızlarıyla renklenmiş uyarılama filmlerin etkisi inanılmaz... V

Bu parçadaki altı çizil sözcüklerden hangisi mecaz anlamda kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
(YGS)

7. Sina Akyol, şiir yaşamına *Su Tadında*'yla başladığı günden bu yana daima okurunu da işin içine katmış, hatta okurunu şair yapacak boşluklar bırakmaya başlamıştır. Dizelerinde avazı çıktığı kadar susması bundan. Bu suskunluk, okur için bir sağaltım süreci aynı zamanda. Akyol'u okumak; okuru besleyen, koruyan ve düşündüren bir uğraş...

Bu parçada geçen "avazı çıktığı kadar susmak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Anlamı oluşturmada okurun da sorumluluk almasını sağlamak
- B) İlk şiirlerinden itibaren okurun düşüncesine uygun yazmak
- C) Şiirin anlam derinliklerini yüksek kültüre mensup okurlara açmak
- D) Kısa şiirler yazarak okuru dinginleştirmek
- E) Edilgen bir okur kitlesi oluşturmaya çalışmak

(YGS)

8. Pek çok sanatçı, bayağılaşmak korkusuyla hâlâ çoğunluğu yok sayarak eski yollarında ayak diriyor. Hâlbuki çoğunlukla anlaşılmak, mutlaka bayağılaşmak demek değildir. Yunan tragedyası çoğunluğun dilediği veya beğendiği gibi olmakla bayağılaşmamıştı. Değerini düşürmeden büyük kalabalıklarla uzlaşabilen bir sanattı. Zamanımızın istediği de bu olsa gerek.

Bu parçada geçen "çoğunluğu yok saymak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Her zorluğa göğüs germek
- B) Yaygın kanaatleri değiştirmek
- C) Geniş kitleleri görmezlikten gelmek
- D) Sanatı; sanat için değil, halk için yapmak
- E) Sosyal hayatı gözden geçirmek

(YGS)

9. "Kullanmak" sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "sarf etmek" anlamında kullanılmıştır?

- A) Ali, otomobildeki yedek lastiği şu ana kadar hiç kullanmadı.
- B) Yasin, uzun süre bilgisayar kullanmanın olumsuz etkilerini araştırarak.
- C) Hatice, kendisine gönderilen parayı idareli kullanması gerektiğini biliyordu.
- D) Sema, sabahları evinden işine giderken toplu taşıma araçlarını kullanıyordu.
- E) Eymen, elindeki şemsiyeyi on yıldır kullandığına kimseyi inandıramadı.

(YGS)

10. İçtenlikle yaşama sevinci içinde olan, güler yüzlü Anadolu insanı günlük hayatını, sevincini, hasretini türkü yapar kendisine. Kimsenin bilmesini istemediği inancı, sevdası; gönlünde buram buram tüten umudu... Hepsî türkülerin görünmez heybesinde taşınır.

Bu parçadaki altı çizili sözle türkülerle ilgili olarak anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halkın sırlarını ve yaşadıklarını saklaması
- B) Güncel sosyal olaylara tanıklık etmesi
- C) Gelenek ve görenekleri günümüze aktarip koruması
- D) Halkın duygu ve düşüncelerinden beslenmesi
- E) Dilden dile gönülden gönüle dolaşması

(YGS)

11. Sözlük hazırlamanın en güç yanı sözcükleri anlam kayganlığından kurtarma, onları belli bir yere oturtmadır. Bu da ancak Samuel Butler'in dediği gibi onların belirsiz yanlarını söz duvarlarıyla kuşatmakla gerçekleşebilir.

Bu cümledeki altı çizili sözle, sözcüklere yönelik olarak ne yapıldığı anlatılmıştır?

- A) Tanımsal sınırlar koyulduğu
- B) Birbirlerinden etkilenişlerinin gösterildiği
- C) Çağrışımsal değerlerinin belirtildiği
- D) Zenginleştirme yollarının açıklandığı
- E) Kullanım sıklığının yansıtıldığı

(YGS)

12. Bazı insanlar yapabileceklerinin farkında olmadan, sürekli bir özgüven eksikliği içinde yaşarlar. Bazıları da abartılı bir özgüvenle, hayatta her şeyi başarabileceklerine, her alanda en iyi olduklarına inandırırılar kendilerini. Oysa insan kendisine içbükey veya dışbükey aynada değil, düz aynada bakmalıdır.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İnsanın kendisine güvenerek başladığı her işte başarılı olması mümkündür.
- B) İnsan, her alanda kendisinden daha üstün birilerinin olabileceğini unutmamalıdır.
- C) Yaşamda mutlu olmak için olumsuzluklar karşısında direnmeli, önüne çıkan engelleri sabırla aşmaya çalışmalıdır.
- D) İnsan, yeteneklerinin sınırlarını gerçekçi bir tutumla belirlemeli, kendisini tarafsız bir gözle değerlendirmelidir.
- E) İnsanlar, hayattaki olumsuz durumları da olumlu durumlardaki gibi olgunlukla karşılamalıdır.

(YGS)

1. Her ne kadar sözlüklerde adı artık sahaf olarak geçse de asıl adı sahaflık olan mesleğin pirleri hâlâ anılır. Özellikle Beyazıt'taki çarşıda yaşananlar, kurulan meclisler, dükkânların ziyaretçileri ve dükkân sahibi sahaf lar meşhurdur. Sözü nü ettiğimiz sahaf lar öyle sandığınız gibi sınavlara hazırlık kitapları veya çok satan kitaplarla ilgilenmezlerdi. Dahası, birçoğu eski harfli metinleri rahatlıkla okudukları gibi Latince, Rumca gibi dillere de hâkimdi. En önemlisi de dükkânları, dönemin aydınlarının sık uğradıkları noktalardan biriydi. Sahaflar sarraflaşmadan önce, ünlü akademisyenlerle bile tartışacak kadar bilgi sahibiydiler.

Bu parçada, "sahaflar sarraflaşmadan önce" sözüyle asıl anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitapçılardan bir farklarının kalmaması
- B) İşin ticari boyutunu öne çıkarmaları
- C) Mesleklerine önem vermemeleri
- D) Kendilerini geliştirmemeleri
- E) İşlerini sevmemeleri

(ALES)

2. Güncelerde, gerçeklerden uzak, tek yanlı bir resim çizilmesi çok karşılaşılan bir durumdur. Çünkü günce yazarı genellikle sadece kızgınlık ya da mutsuzluk gibi belli ruh durumlarını kaydeder ve tersi duygular içindeyken güncesine bir şey yazmaz. Ayrıca bu günce ya da mektupları bölüm bölüm yayımlamak da bir hatadır; özellikle, yayımlanmayan parçalar yaşayan kişilerin duygularını ya da şöhretlerini olumsuz yönde etkilememek kaygısıyla çıkarılıyorsa. Yayımlanmayan parçalarla birlikte hemen her zaman, günce ya da mektup yazarının gerçek karakteri çarpıtılmış ya da gizlenmiş olur. Bu da kırışıklıkları, çizgileri ve pürüzleri gizlenmiş bir resmin ortaya çıkmasına yol açar.

Bu parçada geçen "kırışıklıkları, çizgileri ve pürüzleri gizlenmiş bir resmin ortaya çıkması" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yazarın olumsuz duygularını yansıtmama
- B) Yaşanan gerçeklere bağlı kalma
- C) İlgi çekmeyecek bölümleri atma
- D) Özgün olmak için abartıdan yararlanma
- E) Yazarın anlattığı kişilere ön yargısız yaklaşmama

(ALES)

3. Daha önce, yaşadığı dönemin olaylarını yansıtan *İstiklal Harbimiz* ve *Hayatım* adlı iki kitabı kaleminden çıktığı gibi yayımlanan Kâzım Karabekir'in, 1944'te hazırladığı *İttihat ve Terakki Cemiyeti* adlı çalışması da okurlarla buluştu. Tarihimizin önemli dönemlerinden birinin karanlıkta kalmış yönlerini açığa çıkaran kitapta, "İttihat ve Terakki" adının ortaya çıkışından 1909'a kadarki dönem, Cemiyet içindeki açık ve gizli eylemler gözler önüne seriliyor.

Bu parçada geçen "kaleminden çıktığı gibi" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitaplardaki olayların kronolojik olarak sıralanmış olması
- B) Kitapların günümüz Türkçesiyle yeniden yazılmış olması
- C) Yazarın aktardıklarında hiçbir değişiklik yapılmamış olması
- D) Yazarın kişisel düşüncelerinin ağırlıklı olması
- E) Kitaplarda daha önce ortaya konmamış bilgilere yer verilmiş olması

(ALES)

4. Yalnızlıkları, umutsuzlukları, günlük hayatın sıkıcı yanlarını hüznü bir dille anlatan yazar, bu romanında "yaşamı tüketmiş" emekli bir bankacının savruluşlarını, kendini ve çevresini sorgulayışını dingin bir üslupla sunuyor okuruna.

Bu cümlede geçen "yaşamı tüketmiş" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Karşılaştığı zorluklarla mücadele ettiği
- B) Her türlü duyguyu yaşadığı
- C) Yaşlı ve yorgun olduğu
- D) Çevresinde eşi dostu kalmadığı
- E) Hiçbir beklentisinin kalmadığı

(ALES)

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisi ayrıca içinde verilen deyim anlamını içermemektedir?

- A) Hasta olduğunu biliyor, onu ağır olmayan işlerde çalıştırıyordu. (Hâlden anlamak)
- B) Sızlanmasına aldırmış etmiyor, "Bunlar akşama hazır olacak." diyordu. (Gözünün yaşına bakmamak)
- C) Çevresinde olup bitenlerle ilgilenmiyordu, kendisini işine vermişti. (Tadına varmak)
- D) Kalabalığı görünce heyecanlanmış, ne söyleyeceğini bilememişti. (Dili tutulmak)
- E) Bu sergi için haftalar boyunca özenle çalıştı. (Emek vermek)

(ALES)

Sözcükte Anlam

6. Yazdığım her cümleyi dönüp tekrar okuyorum. Bazen insan esin anında çalakalem yazmaktan zevk alır. Ancak ben kendimi o zevkten mahrum ediyorum. Her cümleyi, “Aman yanlış olmasın!” diye kontrol ediyorum. Çünkü dil yazıları yazan biri olarak biliyorum ki dikkatli gözler okuyacaktır bunları. Bu nedenle, dil yanlış yapma kaygısı, bazen kalemimi tutuyor, beni yavaşlatıyor.

Bu parçadaki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaratma sürecini uzatma
- B) Sözcük seçiminde sıkıntı çekme
- C) Dilin anlatım olanaklarını kullanamama
- D) Anlatmak istediğini açıkça ortaya koyamama
- E) Dil bilgisi kurallarını bilmeme

(ALES)

7. Bakımlı köy evinde kedileri, tavukları ve eksik olmayan konuklarıyla yaşıyordu. Evin giriş katına yerleştirdiği seramik fırını ise yaşamının rengi ve anlamıydı. Bin bir renkli tabaklar, çanaklar, vazolar, heykelcikler ürettiyordu çamurdan. Bir ara, neden kenti bırakıp Ege'nin bu küçük köyüne kaçtığını sordum. Bir an sustu, sonra: “Hayatı yavaşlatmak için!” dedi.

Bu parçadaki altı çizili sözle kişi, neyi anlatmak istemiştir?

- A) Köyde istediği kadar seramik üretebileceğini
- B) Kentin yorucu koşullarında sağlık sorunları yaşayacağını
- C) Çalışmalarının doğal bir çevrede daha verimli olacağını
- D) Toprakla uğraşan insanlar arasında daha mutlu olacağını
- E) Köyün kargaşadan uzak, sakin ortamında hayatı duyumsayarak yaşayacağını

(ALES)

8. Onun öyküleri çoğunlukla küçük aydınlanma anlarını anlatır. Bu aydınlanma anları, öyküleri anlatılan kişileri harekete geçirir. Yeni bir kavrayışla ortaya çıkan bu kişiler, yaşamlarında âdeta bir devrim gerçekleştirirler.

Bu parçada “aydınlanma anları” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zorunlulukları kavrama
- B) Farkına varma
- C) Hayatı özümseme
- D) Olgunlaşma
- E) Gerçeğe uygun olma

(ALES)

9. Dostluk, bir insana belleğinin doğru çalışmasını sağlamak için gereklidir. Geçmiş anımsamak, onu sırtında taşımak, insanın kendi “ben”ini koruyabilmesi için gerekli tek koşul olarak görülebilir. “Ben”in çekip küçülmemesi, oylumunu koruması için anıları, bir saksı çiçeğini sular gibi sulamak gerekir. Bu sulama işi, geçmişin tanıklarıyla, yani dostlarla sürekli temas halinde kalmayı gerektirir. Onlar bizim aynamız, belleğimizdir. Onlardan hiçbir şey beklemiyoruz, yalnızca zaman zaman o aynayı parlatsınlar ki yüzeyinde kendimizi görelim.

Bu parçada “anıları sulamak” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bazı anıları ötekilerden daha sık hatırlamak
- B) Dostlarla konuşmaktan zevk almak
- C) Sürekli hatırlayarak anıların canlı kalmasını sağlamak
- D) Bazı olayları olduğundan farklı biçimde hatırlamak
- E) Yaşlandıkça, uzun sürecek dostluklar kurmakta zorlanmak

(ALES)

10. Dizel motorunu bulan Rudolf Diesel, 1900'lü yılların başlarında yer fıstığından elde ettiği yağla dizel motorunu çalıştırarak bitkisel yağların yakıt olarak kullanılabileceğini gösterdi. Fakat Diesel'in bu girişimi, petrolden elde edilen yakıtın daha ucuz olması yüzünden rafa kaldırıldı. Zaman içinde petrol rezervlerinin yavaş yavaş tükeniyor olması ve ham petrol fiyatlarının giderek artması üzerine bitkileri de kapsayan alternatif enerji kaynağı arayışları hızlandı. Yüz yıllık bir aradan sonra, biyoyakıt, temiz ve yenilenebilir olması sayesinde çevrecilerin de onayını alarak, “geleceğin petrolü” sıfatıyla yitirdiği saygınlığına yeniden kavuşuyor. Ancak bu gelişme, beraberinde getirdiği önemli bir sorunun cevaplanmasını gerektiriyor: Yeryüzünün sınırlı olan tarım alanları gıda tarımına mı enerji tarımına mı tahsis edilmeli?

Bu parçada “enerji tarımı” sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Enerji elde etmede kullanılacak bitkilerin üretilmesi
- B) Petrole alternatif olabilecek kaynakların araştırılması
- C) Dünyanın her yerinde çeşitli yollardan enerji üretilmesi
- D) Yakıt tüketimini azaltacak teknolojilerin araştırılması
- E) Tarım için gerekli enerjinin ileri teknolojiyle sağlanması

(LES)

CÜMLEDE ÖNE ÇIKAN KAVRAM VE DUYGULAR

TEST

1

1. (I) Geleneksel röportajdan tat alanlar, Som'un "Tepe Tepe İstanbul" kitabında İstanbul'un 34 özel köşesinin öyküsünü yeniden keşfedecekler. (II) Bunun yanı sıra Som'un katıksız gazeteci duruşuyla, onun bu başarılı yanıyla da sık sık karşılaşacaklar. (III) Som, kentin tarihî dokusundan geriye kalan "güzelliklere" dikkatimizi çekiyor. (IV) Özellikle "Çengelköy" röportajı bunlardan biri. (V) Tek başına bu yazı bile onun ne denli iyi bir gözlemci, sabırlı bir araştırmacı, daha da önemlisi sözcüklerle oynamayı bilen bir yazar olduğunu göstermeye yetiyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisi sözü edilen yazarın biçem (üslup) özelliğiyle ilgilidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Aşağıdakilerin hangisi ayraç içindeki açıklama ile uyuşmamaktadır?

- A) İnsan, kendi hatalarını yalnız başkalarının gözleriyle görebilir. (eleştiriye açıklık)
 B) İnsanlar başaklara benzer, içleri boşken başları havadadır, doldukça eğilirler. (alçakgönüllülük)
 C) Sorunların can alıcı yanlarını yakalarken az sözle çok anlam yansıtır. (yoğunluk)
 D) O, ne söyleyecekse doğrudan söyler, süsleyip püslemeyen cümlelerini. (özgünlük)
 E) Yazar, yaratıcı kimliğini memleket kaynaklarının besleyiciliğinden alır. (ulusallık)

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargı gerekçesiyle birlikte verilmiştir?

- A) Bilinçli bir yazar gerçekliğin kopyasını çıkarmaya çalışmaz, onu yeniden yaratır.
 B) Bahçesinde çiçek yetiştiren adam, çiçekten nasıl bir şey beklemiyorsa adam yetiştiren insan da çiçek yetiştirendeki duygularla davranmalıdır.
 C) Ben, insanları dinlemeyenlerle tartışmam; onların başkalarından öğrenecekleri bir şeyleri yoktur.
 D) Yanlış sanılan kimi düşünceler vardır, onlarda bile olumlu yanların olabileceği hesaba katılmalıdır.
 E) Deneme yazarı, en küçük ayrıntıları süsleyerek telleyip pullayarak anlatan geveze kişilere benzer.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yapılan açıklamayla ayraç içindeki kavram uyuşmamaktadır?

- A) İnsanlar her yerden, akın akın buraya geldiğine göre, bu kent gerçekten dünyanın merkezi olmalı. (çıkarım)
 B) Hiç söylemezdi ama bizleri sevdiğini gözlerindeki ışıltıdan anlardık. (sezgi)
 C) Konuşulanları yalnızca kaydeden, yapılanları olduğu gibi nakleden anlatıcı, kendisiyle öyküsü arasında bir mesafe koymayı bilmiştir. (nesnellik)
 D) Bazı yazarların yapıtları bir anlatım tadı taşıdığı için daha çekici görünür, okurlarında iz bırakırdı. (yalınlık)
 E) Sanatçıların elinden çıkmış güzel yapıtlar, bir zaman sonsuzluğu içinde yaşar. (kalıcılık)

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde "tanım" yapılmıştır?

- A) Karikatür, insan ve toplumla ilgili her türlü olayı konu olarak abartılı bir biçimde verir.
 B) Karikatür fıkradaki ve yazıdaki mizahı çizgiye dönüştürbildiği zaman başarılı sayılır.
 C) Karikatür, resimden sıyrıldığı ve yazıdan kurtulduğu ölçüde gerçek işlevini görür.
 D) Karikatür, yazısız olarak ortaya çıktığı andan itibaren evrensel bir dil olup çıkar.
 E) Karikatür, çizgiyle mizah yapan düşündürücü ve güldürücü resimdir.

6. (I) Çalışmak, geçimlerini sağlamak için Çukurova'ya gelen ırgatların, acımasız çalışma koşullarını sergileyen bir yapıttır "Bereketli Topraklar Üzerinde". (II) Okudukça havasına girilen, insanı saran, uzun uzun düşünmeye yönlendiren, üzerinde mutlaka durulması gereken bir yapıt. (III) Anadolu insanının onurlu uğraşı sırasında karşılaştığı zorlukları, açmazları, bunalımları Orhan Kemal'in anlatım güzelliğiyle sergiler. (IV) Çukurova'da ırgatların sürdürdüğü çileli yaşam, dişe diş mücadele, aşk, sevgi bütün yalınlığıyla ve olağanlığıyla gözler önündedir. (V) Türkçenin güzelliği, şiirsel kullanımı da kitabın birçok yerinde insanı derinden sarsıyor.

Yukarıdaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde söz konusu romanın içeriğinden söz edilmemiştir?

- A) I. ve II. B) I. ve III. C) II. ve V.
 D) III. ve V. E) IV. ve V.

Cümlede Öne Çıkan Kavram ve Duygular

7. (I) Sözün etki alanı çok geniş olmasa da etkileme gücü yazıdan çok daha fazladır. (II) Çünkü sözün bir ruhu vardır, sözle anlatılmak istenene, konuşanın bakışından duruşuna kadar pek çok öge eşlik eder; oysa yazının sıradan bir nesneye dönüşme tehlikesi vardır. (III) Konuşma havası içinde yazmak, sözün ruhunu yazıya aktarmak gerçekten ciddi bir konudur. (IV) Çünkü yazının özelliği, konuşmadan çok farklıdır. (V) Şöyle ki: Sözün içten geldiği gibi söylenmesine karşılık yazıda bir denetim, ağırbaşlılık ve ciddiyet söz konusudur. (VI) Bu dengeyi sağlayamamış çoğu yazar, ötekilere göre soğuk bulunarak okunmamaya mahkûm edilmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde karşılaştırma yapılmamıştır?

- A) II. B) III. C) IV. D) V. E) VI.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde yargı koşula bağlanmıştır?

- A) Son zamanlarda kimi genç sanatçıların tartışma yerine karşısındakini küçümsediğini, onunla alay ettiğini görüyoruz.
B) Özlenen beklenen sanatçı tipine düşünceye saygı beslemeyi öğrenmeden kavuşabileceğimizi hiç sanmıyorum.
C) Yazar, son yapıtında köy ve köylünün yaşamını sergilerken “sorunları saptama”yı, bu sorunlardan hareketle de mutlu bir geleceğin hazırlanmasına katkıda bulunmayı amaçlıyor.
D) Bilim, mutlak doğruları ortaya koyarak bugünkü düzeyine ulaşırken sanat estetik hazza yönelik birikimiyle insanlık mirasının eşit orandaki pay sahibi olmayı başarmıştır.
E) Sanatçı, aynasını kendisini bugünlere getiren toplumun üzerine tutmayıp da neyin, kimin üzerine tutacak?

9. (I) Çoğumuzun evinde var onlardan: Simli çerçeveler içinde dantel örtülü konsollara, gölgeli kitaplık raflarına dizilmiş, deri ciltli albümlere yerleştirilmiş eski fotoğraflardan söz ediyorum. (II) Dedelerimiz, büyükannelerimiz, çoktan yok olmuş akrabalarımız... (III) Uzak, belirsiz bir geçmişte, bir “fotoğraf hane”de yabancı giysiler içinde, eski usul bir fotoğraf makinesine poz verip “resim aldırılmışlar”. (IV) Mutlu günlerini, gençliklerini saptamaya gelmişler buraya. (V) Herkes yarı gülümser, yarı ağırbaşlı, aydınlık bir ifadede donup kalmış sanki “Kıpırdamayın, çekiyorum!” komutuna uymuş gibi.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde “olasılık” anlamı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yay ayraç içinde verilen kavramı örneklemez?

- A) Yazarların kişiliklerinin değil, eserlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. (nesnellik)
B) Bu eseri meydana getirmek yazarın çok fazla vaktini almış olsa gerek. (tahmin)
C) Dinlediğim türküler içerisinde en beğendiğim bu oldu. (karşılaştırma)
D) Gazete basıldığı gün, sıcaklığı okunmalıdır. (çıkarım)
E) Konuyu biraz daha ilgi çekici hâle getirmek için bu yola başvurdum. (amaç)

11. (I) *Vurun Kahpeye* romanı Latin harfleriyle ilk defa 1943'te basılmıştır. (II) Bu roman Halide Edip'in en önemli eserlerinden biridir. (III) Roman, Kurtuluş Savaşı günlerinde Anadolu'da bir kasabada geçer. (IV) Aliye'nin idealist bir öğretmen olarak İstanbul'dan taşraya gelmesiyle gelişen olaylar anlatılır. (V) *Vurun Kahpeye* yetmiş yıldan fazla bir süre sonra yeniden okuyucuya sunuluyor.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisi kanıtlanabilirlik açısından ötekilerden farklıdır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

12. (I) Belleklerde inanılmaz izler bırakan ilginç kişiliği bir yana, 1940'lı yılların şiirleriyle şairler yetiştiren parlak yıldızlarından biridir Külebi. (II) Türkçe, onunla üstün bir düzeye ulaşmıştır. (III) Şairin söylemi, insanı “ağıt” damarından yakalayan bir etki yaratır. (IV) Dili, bin yıllar ötesinden gelen anlatı geleneğinin ürünüdür. (V) İnsanını, yurdunu, sevgisini bu şiirsel ortamda kaynaştırır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi, sözü edilen şairin şiirinin içeriği ile ilgilidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “amaç” söz konusudur?

- A) Şair, istediği anda kendisi veya bir başkası olabilmek gibi bir ayrıcalığa sahip olan kişidir.
B) Kendini gerçekleştirme uğraşı içinde olanların yaratıları, insanlığın sanat birikimini oluşturur.
C) Konargöçer toplumlar, çevrelerini değiştirememişler ve köklü bir uygarlık yaratamamışlardır.
D) Kimi yazarlar yaşamları ile yapıtları arasında bir bağlantı kurulmasından hoşlanmazlar.
E) Ben, kitaplarımın okunmasını istediğim kadar, onların her yönüyle kıyasıya eleştirilmesini de isterim.